

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА**

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ЗАШТИЋЕНОГ ПРИРОДНОГ ПОДРУЧЈА
„МОСТОНГА“**

- Материјал за рани јавни увид -

**ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Немања Ерцег

Нови Сад, 2025. године

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

АГЕНЦИЈА ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И УРБАНИЗАМ

РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ПРИВРЕМЕНИ ДИРЕКТОР

мр Ђорђе Милић

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

Е - 2971

ОДГОВОРНИ ПЛАНЕРИ

Наташа
Б. Симић

Наташа Симић, маст. простор. план.

Јелена
Д. Гојић

Јелена Гојић, маст. инж. арх.

ДИРЕКТОР

Предраг Кнежевић, дипл. правник

СИНТЕЗА И КООРДИНАЦИЈА:

Наташа Симићић, маст.простор.план.
Јелена Гојић, маст.инж.арх.
мр Драгана Дунчић, дипл.простор.план.

**ПОМОЋНИК ДИРЕКТОРА:
ЗА ПОСЛОВЕ СА ОСНИВАЧЕМ:**

мр Драгана Дунчић, дипл.простор.план.

СТРУЧНИ ТИМ:

Наташа Симићић, маст.простор.план.
Јелена Гојић, маст.инж.арх.
Марина Митровић, маст. проф.геог.
Мирољуб Љешњак, дипл.инж.пољ.
Зоран Кордић, дипл.инж.саобр.
Бранко Миловановић, дипл.инж.пољ.-мелио.
Маринко Гиздавић, струк.маст.инж.електр. и рачун.
Милан Жижић, дипл.инж.маш.
др Тамара Зеленовић Васиљевић
Радованка Шкрбић, дипл.инж.арх.
Теодора Томин Рутар, дипл. правник
Бане Свитлица, дипл.инж.геодез.
Милко Бошњачић, маст.инж.геодез.
Дејан Илић, техн.грађ.
Ђорђе Кљаић, техн.геод.
Драгана Митић, техн.екон.
Бранка Поптешин, техн.пољ.
Душко Ђоковић, копирант

	 5000232269645	ИЗВОД О РЕГИСТРАЦИЈИ ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА	 Република Србија Агенција за привредну регистрацију	
---	--	---	---	---

ОСНОВНИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТАК

Матични / Регистарски број	08068313
----------------------------	----------

СТАТУСИ

Статус привредног субјекта	Активан
Са статусом социјалног предузетништва	Не

ПРАВНА ФОРМА

Правна форма	Јавно предузеће
--------------	-----------------

ПОСЛОВНО ИМЕ

Пословно име	JAVNO PREDUZEĆE ZA PROSTORNO I URBANISTIČKO PLANIRANJE I PROJEKTOVANJE ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINE NOVI SAD
Скраћено пословно име	JP ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINE NOVI SAD

ПОДАЦИ О АДРЕСАМА

Адреса седишта		
Општина	НОВИ САД	
Место	НОВИ САД	
Улица	Железничка	
Број и слово	6/III	
Спрат, број стана и		

СЛОВО	/ /	
Адреса за пријем електронске поште		
Е- пошта	zavurbvo@gmail.com	

ПОСЛОВНИ ПОДАЦИ		
Подаци оснивања		
Датум оснивања	16.02.1959	
Време трајања		
Време трајања привредног субјекта	Неограничено	
Претежна делатност		
Шифра делатности	7111	
Назив делатности	Архитектонска делатност	
Остали идентификациони подаци		
Порески Идентификациони Број (ПИБ)	100482355	
Подаци од значаја за правни промет		
Текући рачуни		
	325-9500600027866-66 325-9500700176810-64 325-9601700058594-60 325-9601600004203-31 200-3431420101891-37 160-0000000416883-48 160-0050370002379-64 840-0000000714743-84 325-9500600027867-63	
Контакт подаци		
Интернет адреса	www.zavurbvo.co.rs	
Подаци о статуту / оснивачком акту		
	Датум важећег статута	09.10.2019

	Датум важећег оснивачког акта	18.09.2019
--	-------------------------------	------------

Законски (статутарни) заступници		
Физичка лица		
1.	Име	Предраг Презиме Кнежевић
	ЈМБГ	1611976820129
	Функција	Директор
	Ограничење супотписом	не постоји ограничење супотписом

Надзорни одбор		
Председник надзорног одбора		
	Име	Маја Презиме Мићић
	ЈМБГ	2709987186506
Чланови надзорног одбора		
1.	Име	Никола Презиме Крнега
	ЈМБГ	0201983800047
2.	Име	Милан Презиме Жижић
	ЈМБГ	0311967800118

Чланови / Сувласници	
Подаци о члану	
Пословно име	Opština Žitište
Регистарски / Матични број	08030715

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

26.05.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Sečanj

Регистарски /
Матични број 08019215**Подаци о капиталу****Новчани**

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

30.05.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Senta

Регистарски /
Матични број

08038490

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

11.05.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Општина Србобран

Регистарски /
Матични број

08013438

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

05.05.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Titel

Регистарски /
Матични број

08050724

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

04.05.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Čoka

Регистарски /
Матични број

08381984

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

26.05.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име ОПШТИНА БАЧ

Регистарски /
Матични број 08012814**Подаци о капиталу****Новчани**

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

12.05.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Беоцин

Регистарски /
Матични број 08439940**Подаци о капиталу****Новчани**

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

26.04.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Bačka Topola

Регистарски /
Матични број

08070555

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

24.05.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Bečeј

Регистарски /
Матични број

08359466

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

17.05.2017

Удео

износ(%)

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Општина Бачки Петровац

Регистарски /
Матични број

08127808

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

02.06.2017

Удео

износ(%)

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Општина Врбас

Регистарски /
Матични број

08285071

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

29.05.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Жабалъ

Регистарски /
Матични број 08157111

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

03.05.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име OŠTINA INĐIJA

Регистарски /
Матични број 08027536

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

12.05.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име Opština Irig

Регистарски /
Матични број 08032165

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

12.04.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име OPŠTINA KANJIŽA

Регистарски /
Матични број 08141231

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

26.05.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Mali Idoš

Регистарски /

Матични број

08695059

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

02.06.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Nova Crnja

Регистарски /

Матични број

08013705

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

16.05.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Novi Kneževac

Регистарски /
Матични број

08385327

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

10.05.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Plandište

Регистарски /
Матични број

08057567

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

23.05.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име

ОПШТИНА АПАТИН

Регистарски /
Матични број

08350957

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

06.09.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Ada

Регистарски /
Матични број

08070636

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

31.08.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име GRAD KIKINDA

Регистарски /
Матични број

08176396

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

21.08.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име

OPŠTINA ODŽACI

Регистарски /
Матични број 08327700

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

18.09.2018

износ(%)

Удео

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА
ВОЈВОДИНА

Регистарски /
Матични број 08068615

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 659,968.59 EUR, у противвредности од
40,021,353.26 RSD

износ

датум

Уплаћен: 659,968.59 EUR, у противвредности
од 40,021,353.26 RSD

30.06.2002

Удео

износ(%)

94.800000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Темерин

Регистарски /
Матични број 08330514

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

17.07.2019

Удео

износ(%)

0.200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Sremski Karlovci

Регистарски /
Матични број 08139199

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

08.05.2017

износ(%)

Удео

0.200000000000

Основни капитал друштва

Новчани

износ

датум

Уписан: 659,968.59 EUR, у противвредности од 40,021,353.26 RSD

износ

датум

Уписан: 1,680,896.91 RSD

износ

датум

Уписан: 240,128.13 RSD

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уписан: 80,042.71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 1,680,896.91 RSD

износ

датум

Уплаћен: 240,128.13 RSD

износ

датум

Уплаћен: 659,968.59 EUR, у противвредности од 40,021,353.26 RSD

30.06.2002

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

18.09.2018

износ

датум

Уплаћен: 80,042.71 RSD

17.07.2019

Забележбе

1	Тип	Забележка уписана по ЗПД из 2004. године
	Датум	21.09.2005
	Текст	На основу Одлуке Скупштине АП Војводине од 27.06.2002. године овај субјект уписа променио је облик и организује се као Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINA, NOVI SAD.

Регистратор, Миладин Маглов

Електронски примерак овог документа потписан је квалификованим електронским сертификатом регистратора.
Дана 13.01.2025. године у 12:22:15 часова

Стр Дигитално потписано
Maglov Miladin
издавалац сертификата:
Javno preduzeće Pošta Srbije

Република Србија
АГЕНЦИЈА ЗА ПРОСТОРНО
ПЛАНИРАЊЕ И УРБАНИЗАМ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ЗА ИЗРАДУ ДОКУМЕНАТА ПРОСТОРНОГ
И УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНИРАЊА

"ЈР ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ NOVI SAD"
Нови Сад, Железничка бр. 6/III

БРОЈ ЛИЦЕНЦЕ: 010A01/25

ЈУН 2025, Београд

ГОДИНА И МЕСТО

мр Ђорђе Милић

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА,
САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ
Број: 000681215 2025 14810 006 000 000 001
Датум: 03.03.2025.г.
Немањина 22-26, Београд

На основу члана 23. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010, 99/2014, 47/2018 и 30/2018-др.закон), члана 25. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС“ бр. 55/2005, 71/2005-испр, 101/2007, 65/2008, 16/2011, 68/2012-Одлука УС, 72/2012, 7/2014-Одлука УС, 44/2014 и 30/2018 - др. закон), одлуке председника Владе Републике Србије број 119-00-00117/2024-01, од 25.11.2024. године и члана 36. став 5. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 – одлука УС, 98/13 – одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – други закон, 9/20, 52/21 и 62/23), поступајући по захтеву ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ НОВИ САД из Новог Сада, ул. Железничка бр. 6/III, министар за јавна улагања, доноси:

РЕШЕЊЕ

- I **„JP ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINE NOVI SAD“**, из Новог Сада, улица Железничка број 6/III, матични број: 08068313, ПИБ: 100482355, **ИСПУЊАВА УСЛОВЕ** за обављање стручних послова израде просторних и урбанистичких планова.
- II **„JP ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINE NOVI SAD“**, из Новог Сада, улица Железничка број 6/III, матични број: 08068313, ПИБ: 100482355 **СЕ УПИСУЈЕ у Регистар правних лица и предузетника за обављање послова израде просторних и урбанистичких планова.**
- III **ИЗДАЈЕ СЕ** привредном субјекту именованом у ставу I диспозитива, лиценца - „А категорија“, број лиценце: 010A01/25 за израду свих докумената просторног и урбанистичког планирања према члану 10. Закона о планирању и изградњи.
- IV Трошкове поступка у износу од 1.148.886,00 динара сноси **„JP ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINE NOVI SAD“.**
- V Ово Решење је коначно даном достављања и важи две године од дана издавања.

Образложење

Чланом 23. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010, 99/2014, 47/2018 и 30/2018-др.закон) прописано је да министар представља министарство, доноси прописе и решења у управним и другим појединачним стварима и одлучује о другим питањима из делокруга министарства.

Одредбом члана 25. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС“ бр. 55/2005, 71/2005-испр, 101/2007, 65/2008, 16/2011, 68/2012-Одлука УС, 72/2012, 7/2014-Одлука УС, 44/2014 и 30/2018 - др. закон) прописано је да овлашћења министра коме је престао мандат врши члан Владе кога председник Владе овласти.

Дана 25.11.2024. године председник Владе Републике Србије донео је Одлуку број 119-00-00117/2024-01, којом је министра за јавна улагања овластио да врши функцију министра грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

Привредни субјект „JP ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINE NOVI SAD“, из Новог Сада, улица Железничка број 6/III, матични број: 08068313, ПИБ: 100482355, поднео је, дана 20.01.2025. године, Агенцији за просторно планирање и урбанизам Републике Србије, захтев за издавање лиценце за израду докумената просторног и урбанистичког планирања - „А категорија“, а потом и допуњу захтева дана 10.02.2025. године.

Чланом 36. став. 4. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 – одлука УС, 98/13 – одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – други закон, 9/20, 52/21 и 62/23) прописано је да министар надлежан за послове планирања и изградње образује комисију за утврђивање испуњености услова за обављање стручних послова израде просторних и/или урбанистичких планова, а ставом 5. да министар надлежан за послове планирања и изградње доноси решење о испуњености услова за обављање стручних послова израде просторних и/или урбанистичких планова и упису у Регистар правних лица и предузетника за обављање послова израде просторних и урбанистичких планова.

Решењем број 000110356 2025 14810 006 000 012 002 од 24.01.2025. године образована је Комисија за утврђивање испуњености услова за обављање стручних послова израде просторних и урбанистичких планова (у даљем тексту: Комисија).

Комисија је на седници одржаној дана 14.02.2025. године утврдила да је подносилац захтева уз захтев приложио:

1. Фотокопију извода о регистрацији привредног субјекта Агенције за привредне регистре Републике Србије,
2. Списак запослених односно радно ангажованих лица (**47 лица**),
3. Списак лица која имају личне лиценце (**23 лица**),
4. Доказ о радном статусу за **23** запослена/радно ангажована лица (фотокопија одговарајућег М обрасца и Уговора о раду),
5. Фотокопију личне лиценце издате од Инжењерске коморе Србије/Решења о издавању лиценце и фотокопију Потврде о важењу лиценце за свако лице са активном личном лиценцом просторног планера, лиценцом архитекте урбанисте или лиценцом урбанисте,
6. Доказ о уплати Тарифе стварних трошкова за услуге издавања лиценци за лица која испуњавају услове за израду докумената просторног и урбанистичког планирања - „А категорија“, и
7. Изјаву којом се подносилац захтева изричито изјашњава да ли ће сам прибавити податке о чињеницама о којима се води службена евиденција.

На основу достављене документације и увидом у јавно доступне податке Комисија је утврдила да је:

1. „JP ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINE NOVI SAD“, из Новог Сада, улица Железничка број 6/III, уписан у регистар привредних субјеката Агенције за привредне регистре Републике Србије, матични број: 08068313, ПИБ: 100482355, шифра и назив делатности: 7111- Архитектонска делатност;
2. Код подносиоца захтева запослено и радно ангажовано:
 - **26 лица са стеченим високим образовањем** на нивоу еквивалентном академским студијама, односно струковним студијама обима од најмање 300 ESPB, **одговарајуће струке** (инжењери архитектуре, грађевинарства, геодезије, саобраћаја, пејзажне архитектуре, машинства, пољопривреде и дипломирани просторни планери), и
 - **23 лица са личном лиценцом**, од којих **2 лица** са активном лиценцом одговорног планера ознаке **ПП 01**, **2 лица** са активном лиценцом одговорног планера ознаке **ПП 01-02**, **1 лице** са активном лиценцом просторног планера ознаке **ПП 01-02**, **9 лица** са активном лиценцом одговорног планера ознаке **ПП 01-01** и активном лиценцом одговорног урбанисте ознаке **УП 02**, **2 лица** са активном лиценцом одговорног планера

ознаке ПП 01 и активном лиценцом одговорног урбанисте ознаке УП 02-01, 1 лице са активном лиценцом одговорног планера ознаке ПП 01-02 и активном лиценцом одговорног урбанисте ознаке УП 02-02, 1 лице са активном лиценцом одговорног планера ознаке ПП 01-02 и активном лиценцом урбанисте ознаке УП 02-02, 1 лице са активном лиценцом просторног планера ознаке ПП 01-01 и активном лиценцом одговорног урбанисте ознаке УП 02, 1 лице активном лиценцом просторног планера ознаке ПП 01-01 и активном лиценцом архитекте урбанисте ознаке УП 02, 2 лица са активном лиценцом одговорног урбанисте ознаке УП 02-02 и 1 лице са активном геодетском лиценцом првог реда;

3. Подносилац захтева извршио уплату износа од **1.148.886,00 динара (РСД)** на рачун Агенције за просторно планирање и урбанизам Републике Србије, а у складу са Одлуком о утврђивању Тарифе стварних трошкова за услуге издавања лиценци за лица која испуњавају услове за израду докумената просторног и урбанистичког планирања број 3475/2024-01 од 17.09.2024. године, на коју је Влада Републике Србије дала сагласност Решењем 05 број 350-9984/2024 од 24.10.2024. године и која је ступила на снагу објављивањем у „Службеном гласнику РС“ број 88/2024 од 07.11.2024. године.

Налазећи да је подносилац захтева поднео сву потребну документацију и доказе предвиђене одредбама Закона о планирању и изградњи и одредбама Правилника о критеријумима за израду докумената просторног и урбанистичког планирања, врстама лиценци за правна лица, као и начину и поступку издавања и одузимања лиценци („Службени гласник РС“, бр. 37/2024), Комисија је на основу увида, анализе и провере истих сачинила налаз у коме је констатовала да су испуњени услови за издавање лиценце и предложила доношење Решења о испуњености услова за обављање стручних послова израде просторних и/или урбанистичких планова и издавање лиценце - „А категорија“ подносиоцу захтева „JP ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINE NOVI SAD“, из Новог Сада, улица Железничка број 6/III, матични број: 08068313, ПИБ: 100482355.

На основу достављеног налаза Комисије и свега напред наведеног, одлучено је као у диспозитиву.

Упутство о правном средству: Ово решење је коначно у управном поступку и против њега се не може изјавити жалба, али се може покренути управни спор тужбом код Управног суда Србије у року од 30 дана од дана достављања.

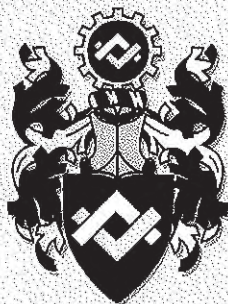
По Одлуци председника Владе
да врши овлашћења министра
грађевинарства, саобраћаја и
инфраструктуре
Број 119-00-00117/2024-01
од 25.11.2024. године

МИНИСТАР ЗА ЈАВНА УЛАГАЊА

Достављено:

- подносиоцу захтева;
- Агенцији за просторно планирање и урбанизам Републике Србије;
- надлежној инспекцији;
- архиви.

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Наташа Б. Симичић

дипломирани просторни планер

ЛИБ 06582089077

одговорни планер

Број лиценце

100 0281 16

У Београду,
28. априла 2016. године

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Проф. др Милисав Дамњановић
дипл. инж. арх.

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“
НОВИ САД

БРОЈ: 2650/1
ДАНА: 17-12-2025

Знак: НБС
Веба: Е - 2971

У складу са чланом 38. став 5. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23) и чланом 27. став 2 тачка 1) Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, бр. 32/19 и 47/25)

Одговорни планер на изради **Просторног плана подручја посебне намене заштићеног природног подручја „Мостонга“**, Наташа Симићић, маст.простор.план., број лиценце, 100 0281 16

ИЗЈАВЉУЈЕ

да је **Елаборат за рани јавни увид** урађен у складу са Законом о планирању и изградњи и прописима донетим на основу Закона.

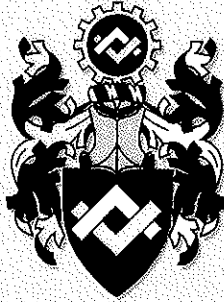
Одговорни планер:
Број лиценце:

Наташа Симићић, маст.простор.план.
100 0281 16

Печат:

Потпис:

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Јелена Д. Игњатић

дипломирани инжењер архитектуре

ЛИБ 10582081030

одговорни планер

Број лиценце
100 0264 15

У Београду,
26. фебруара 2015. године

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Проф. др Милосав Дамњановић
дипл. инж. арх.

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

Број: 01-1963-149/2020-37

Датум: 16.12.2020. године

Булевар војводе Мишића 37.

Београд

ИП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“
НОВИ САД

Примљено: 08-02-2021		
Број	Прилог	Орг. јед.
379/1		

Инжењерска комора Србије, са седиштем у Београду, Булевар војводе Мишића 37, решавајући по захтеву за промену података у Регистру лиценцираних инжењера, архитеката и просторних планера који је поднела Јелена Д. Гојић (Игњатић), из Новог Сада, ул. _____, на основу члана 162. став 4. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19 и 37/19 – др. закон и 9/20), Уговора о поверавању послова организовања стручног испита, издавања лиценци и вођења регистра закљученог дана 28.02.2020. године са Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, члана 41. Правилника о полагању стручног испита у области просторног и урбанистичког планирања, израде техничке документације, грађења и енергетске ефикасности, као и лиценцама за одговорна лица и регистру лиценцираних инжењера, архитеката и просторних планера („Службени гласник РС”, бр. 51/2019), као и члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, број 18/16 и 95/18 – Аутентично тумачење), доноси

РЕШЕЊЕ

ВРШИ СЕ промена података уписаних у Регистар лиценцираних инжењера, архитеката и просторних планера за Јелену Д. Игњатић, ЈМБГ _____, мастер инжењера архитектуре из Новог Сада, ул. _____ на тај начин што се уместо презимена Игњатић уписује презиме Гојин.

Остали подаци уписани у Регистар лиценцираних инжењера, архитеката и просторних планера (у даљем тексту: Регистар) остају непромењени.

Образложење

Јелена Д. Гојић (Игњатић), мастер инжењер архитектуре из Новог Сада, ул. _____, којој су издате лиценца одговорног планера број: 100026415 од 26.02.2015. године и лиценца одговорног урбанисте за руковођење израдом урбанистичких планова и урбанистичких пројеката, број: 200149915 од 12.03.2015. године, поднела је захтев за промену презимена под којим је уписана у Регистар лиценцираних инжењера, архитеката и просторних планера.

Уз захтев за промену података приложена је следећа документација: копија извода из матичне књиге венчаних, копија лиценце одговорног планера број: 100026415 од 26.02.2015. године и копија лиценце одговорног урбанисте за руковођење израдом урбанистичких планова и урбанистичких пројеката, број: 200149915 од 12.03.2015. године.

Чланом 162. став 4. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 -

УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19 и 37/19 – др. закон и 9/20), прописано је да Министарство надлежно за послове грађевинарства, просторног планирања и урбанизма води Регистар лиценцираних инжењера, архитеката и просторних планера, Регистар лиценцираних извођача и евиденцију страних лица која обављају стручне послове. Чланом 3. тачка 9. Уговора о поверавању послова организовања стручног испита, издавања лиценци и вођења регистра закљученог дана 28.02.2020. године са Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Инжењерској комори Србије поверен је посао издавања решења о упису промене података у регистрима, односно евиденцији.

Чланом 41. Правилника о полагању стручног испита у области просторног и урбанистичког планирања, израде техничке документације, грађења и енергетске ефикасности, као и лиценцама за одговорна лица и регистру лиценцираних инжењера, архитеката и просторних планера („Службени гласник РС”, бр. 51/2019), између осталог прописано је да у случају измене података на основу којих је донето решење о издавању лиценце, односно издата свечана форма лиценце, промена података у Регистру врши се по службеној дужности након доношења акта којим се потврђује промена података.

На основу свега наведеног одлучено је као у диспозитиву овог решења.

ПОУКА О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ: Против овог решења може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана његовог уручења.

Доставити:

- Именованој;
- Стручној служби за матичне секције, служби за послове регионалних центара и регионалних одбора, стручне испите и усавршавање;
- Стручној служби за информационе технологије и опште послове.

**Председница
Инжењерске коморе Србије**

Марица Мијајловић
Марица Мијајловић, дипл. инж. арх.

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“
НОВИ САД

БРОЈ: 2650/2
ДАНА: 17-12-2025

Знак: ЈДГ
Веза: Е - 2971

У складу са чланом 38. став 5. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23) и чланом 27. став 2 тачка 1) Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, бр. 32/19 и 47/25)

Одговорни планер на изради **Просторног плана подручја посебне намене заштићеног природног подручја „Мостонга“**, Јелена Гојић, маст.инж.арх., број лиценце, 100 0264 15

ИЗЈАВЉУЈЕ

да је **Елаборат за рани јавни увид** урађен у складу са Законом о планирању и изградњи и прописима донетим на основу Закона.

Одговорни планер:
Број лиценце:

Јелена Гојић, маст.инж.арх.
100 0264 15

Печат:

Потпис:

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД	1
1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА	2
2. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И ПЛАНОВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
2.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА	2
2.1.1. Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10)	2
2.1.2. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).....	6
2.2. ИЗВОДИ ИЗ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	11
2.2.1. Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута Iб реда гранични прелаз са Мађарском (Бачки Брег)- Сомбор- Кула-Врбас-Србобран-Бечеј-Кикинда-гранични прелаз са Румунијом (Наково) („Службени лист АПВ“, број 35/2023)	11
2.2.2. Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е80 - Дунав („Службени гласник РС“, број 14/2015).....	12
2.2.3. Просторни план подручја посебне намене СРП „Горње Подунавље“ („Службени лист АПВ“, број 3/2012)	12
2.2.4. Просторни план подручја посебне намене културног предела Бач („Службени лист АПВ“, број 14/2015)	12
2.3. ПРЕГЛЕД ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	12
3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА, НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА И ОСНОВНА ОГРАНИЧЕЊА	13
3.1. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ.....	13
3.1.1. Природни услови	13
3.1.2. Природне вредности.....	18
3.1.2.1. Природна добра	18
3.1.2.2. Природни ресурси	19
3.1.3. Културно наслеђе	19
3.1.4. Вредности карактера предела	20
3.1.5. Становништво	22
3.1.6. Мрежа и функције насеља	22
3.1.7. Јавне службе	23
3.1.8. Привреда	23
3.1.9. Инфраструктура.....	25
3.1.9.1. Саобраћајна инфраструктура	25
3.1.9.2. Водна и комунална инфраструктура	27
3.1.9.3. Електронергетска инфраструктура	32
3.1.9.4. Термоенергетска инфраструктура	33
3.1.9.5. Електронска комуникациона инфраструктура	33
3.1.9.6. Обновљиви извори енергије	33
3.1.10. Стање животне средине	33
3.1.11. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације	35
3.2. НАЧИН КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА	36
3.3. ОСНОВНА ОГРАНИЧЕЊА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА	37
4. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПЛАНА	38
5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ОСНОВНИХ ПАРАМЕТАРА ЗА ПОДРУЧЈЕ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	41
5.1. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	41
5.2. ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	41
6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА ЗА ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	41

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Редни број	Назив графичког приказа	Размера
1.	Граница Просторног плана са планираном претежном наменом површина	1:50 000

В) ПРИЛОГ

- Одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене заштићеног природног подручја „Мостонга“
- Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене заштићеног природног добра „Мостонга“ на животну средину

СПИСАК ТАБЕЛА И СЛИКА У ТЕКСТУ:

Табеле

Табела 1: Број становника у обухвату Просторног плана 22

Слике

Слика 1: Саобраћајна мрежа у обухвату Просторног плана 25

A) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД

На основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене заштићеног природног подручја „Мостонга“ („Службени лист АПВ“, број 32/25) приступа се изради Просторног плана подручја посебне заштићеног природног подручја „Мостонга“ (у даљем тексту: Просторни план).

Упоредо са израдом Просторног плана, приступа се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене заштићеног природног подручја „Мостонга“ на животну средину, на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене заштићеног природног подручја „Мостонга“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 32/25), која чини саставни део Одлуке о изради Просторног плана.

Носилац израде Просторног плана је Агенција за просторно планирање и урбанизам Републике Србије, Београд, Булевар краља Александра 288 у координацији са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад, Булевар Михајла Пупина број 16.

Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка број 6/III.

Просторни план подручја посебне намене доноси се за подручја која захтевају посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора, у складу са чланом 21. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23).

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и Регионалним просторним планом АПВ („Службени лист АПВ“, број 22/11) утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене, на основу чега су се стекли услови за израду овог Просторног плана.

На основу Закона, а ради упознавања јавности са општим циљевима и сврхом израде Просторног плана, као и потенцијалним решењима која се односе на развој просторних целина и ефектима планирања, приступило се изради Материјала за рани јавни увид.

Просторни план ће бити заснован на планској, студијској и другој доступној документацији, као и важећим планским и развојним документима у Републици Србији.

Овај Просторни план се ради у ГИС-у, технологији намењеној управљању просторно оријентисаним подацима, што ће омогућити размену просторних података, формирање информационог система планских докумената и стања у простору, као и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА

Оквирна граница обухвата Просторног плана утврђена је Покрајинском скупштинском одлуком о изради Просторног плана, а коначна граница обухвата Просторног плана дефинисаће се Нацртом Просторног плана.

Подручје обухваћено оквирном границом Просторног плана обухвата делове територија града Сомбора и општина Апатин, Оџаци и Бач и то:

- на територији града Сомбора, целе катастарске општине Сомбор (Сомбор I и Сомбор II), Растина, Риђица, Светозар Милетић, Гаково и Дорослово;
- на територији општине Апатин, целе катастарске општине Апатин, Свилојево и Сонта;
- на територији општине Оџаци, целе катастарске општине Богојево, Дeroње, Каравуково и Српски Милетић;
- и на територији општине Бач, целе катастарске општине Вајска, Бођани и Бач.

Површина подручја обухваћеног оквирном границом обухвата Просторног плана износи око 132931,02 ha, односно 57129,37 ha и 75801,65 ha јер се обухват Просторног плана састоји из два физички одвојена мања обухвата.

2. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И ПЛАНОВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

При изради Просторног плана уважене су обавезе, услови и смернице из планова вишег реда:

- Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и
- Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

При изради Просторног плана сагледани су и:

- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута I6 реда гранични прелаз са Мађарском (Бачки Брег)- Сомбор-Кула-Врбас-Србобран-Бечеј-Киkinда-гранични прелаз са Румунијом (Наково) („Службени лист АПВ“, број 35/2023;
- Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута E80 - Дунав („Службени гласник РС“, број 14/2015);
- Просторни план подручја посебне намене СРП „Горње Подунавље“ („Службени лист АПВ“, број 3/2012) и
- Просторни план подручја посебне намене културног предела Бач („Службени лист АПВ“, број 14/2015).

2.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА

2.1.1. Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10)

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године (у даљем тексту: ППРС) утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији.

Утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене. ППРС утврђени су кључни приоритети, надлежности и циљеви просторног развоја Републике Србије.

Биодиверзитет: Основни циљ и принцип заштите биодиверзитета је одрживо коришћење биолошких ресурса. Концепција развоја заштите биодиверзитета Републике Србије ће се заснивати на: заштити биодиверзитета кроз систем заштите природе у оквиру заштићених природних добара; заштити великог броја појединачних дивљих биљних и животињских врста и успостављању тзв. „еколошке мреже“.

Природно наслеђе: Основни циљ заштите и одрживог коришћења природног наслеђа је очување и унапређење биолошке разноврсности, вредности геонаслеђа и предела и развој јавних функција заштићених подручја, првенствено у области научноистраживачког и образовног рада, културе, спорта и рекреације; одрживи развој заштићених подручја и остварење добробити локалних заједница кроз планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде; повезивање и националног са међународним системом заштите природе.

Концепција заштите, уређења и коришћења природног наслеђа заснива се на повећању укупне површине под заштитом у планском периоду, успостављању националне еколошке мреже и идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000, као и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

Заштита, уређење и развој предела: Концепт предела као целине у ППРС, постављен је као окосница разраде заштите и уређења предела Србије. Тако су предели на територији Србије, у односу на степен и тип модификације, доминантне процесе који контролишу дати простор и карактер утицаја човека на предео, подељени на природне и културне пределе, а културни на урбане и руралне. Основни циљ заштите, уређења и развоја предела Србије је очување и унапређење карактера предела, као фактора, који утиче на квалитет живота становништва и ствара основе развоја. Основни циљ заштите, уређења и развоја предела су разноврсни, високо квалитетни и адекватно коришћени предели и физички уређена за живот и боравак, пријатна рурална и урбана насеља и градови, развијеног идентитета, заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности.

Заштита и одрживо коришћење културног наслеђа: Основни циљ је да се културно наслеђе артикулише као развојни ресурс, заштити, уреди и користи на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета у складу са европским стандардима заштите.

Туризам: Основни циљ просторног развоја туризма је остваривање концепта одрживог развоја туризма, као и заштита и уређење туристичких простора, уз оптимално задовољавање просторно-еколошких и културних потреба националног и локалног нивоа.

Оперативни циљеви просторног развоја туризма су: комплетирање и заокруживање целогодишње туристичке понуде; резервација, заштита и активирање нових туристичких производа; јачање постојећих туристичких производа; изградња туристичке инфраструктуре и унапређење система туристичке сигнализације, као и информатичка и истраживачка подршка развоју туризма.

Пољопривредно земљиште: Основни циљ заштите пољопривредног земљишта је очување екосистемских, агроеколошких, економских, пејзажних, социокултурних и других важних функција, упоредо с унапређивањем просторно-хетерогених услова за производњу квалитетних пољопривредно-прехранбених производа.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ управљања шумама у шумским подручјима је одрживо (трајно) газдовање шумама, што подразумева управљање и коришћење шума и шумског земљишта на начин и у таквом степену, да се очува биодиверзитет, а продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума да се доведу на ниво, којим би се задовољиле одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе и данашње и будућих генерација, како на локалном, тако и на националном нивоу, водећи рачуна да се при том не угрозе и оштете неки други екосистеми.

Одрживо *ловно газдовање* подразумева газдовање ресурсима популација дивљачи на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популације дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање еколошких, економских и социјалних функција ловства, одржавајући њихов потенцијал ради задовољења потреба и тежњи садашњих и будућих генерација.

Воде и водно земљиште: Основни циљ је интегрално уређење, заштита и коришћење вода на подручју Републике Србије, третираног као јединствени водопривредни простор. Базно полазиште за избор стратешких решења за развој водопривредне инфраструктуре је да мора бити потпуно усклађена са Директивом о водама ЕУ.

Демографија: Основни дугорочни циљ демографског развоја је ублажавање негативних тенденција, које би се остварило кроз пораст нивоа плодности и позитиван миграциони биланс и достизање нивоа простог обнављања становништва (стационарне популације).

Мрежа насеља: Основни циљ је да просторно-функционални развој Републике Србије буде заснован на моделу функционалних урбаних подручја која ће бити инструменти уравнотеженог или подношљиво неуравнотеженог просторног развоја Републике Србије. Основни циљ везан за функционално урбана подручја је детерминисање, организовање и умрежавање функционалних урбаних подручја као основе за уравнотежен регионални развој Републике Србије. Према Моделу функционално урбаних подручја Републике Србије 2020. Апатин, Озаци и Сомбор припадају функционалном урбаном подручју Сомбора.

Јавне службе: Основни циљеви у области просторне организације и дистрибуције јавних служби су:

- постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга од општег интереса и промовисање друштвене солидарности као основне друштвене вредности за унапређење добробити социјално рањивих и осетљивих друштвених група;
- унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга;
- јачање људских ресурса и оспособљавање локалних заједница за унапређење услуга од општег интереса;
- унапређење јавног здравља уједначавањем услова основне заштите и здравственог просвећивања (промовисање здравих стилова живота) и смањењем здравствених ризика, нарочито у подручјима натпросечне социо - економске угрожености.

Саобраћајна инфраструктура: Просторни план Републике Србије је утврдио саобраћајне капацитете који се односе на простор у обухвату Плана.

Планска решења обухватају активности на *путним правцима* и путној инфраструктури регионалног (или више регионалног) значаја и могу представљати приоритетну активност у оквиру тих територијалних целина уз сагласност надлежних републичких институција.

На већ изграђеним деоницама наведених путних праваца биће спроведена рехабилитација и реконструкција, које подразумевају скуп мера (интервенција) у циљу подизања нивоа квалитета саобраћајнице и подизања нивоа саобраћајне услуге, у складу са утврђеним рангом пута.

Активности на одређеном путном правцу, подразумевају скуп различитих планских и пројектних решења и извођења грађевинских радова на рехабилитацији и реконструкцији, доградњи и изградњи, на појединим деоницама утврђеног путног правца (или на целокупној дужини).

Концептом *ваздушног саобраћаја* у оквиру гравитационог подручја овог простора основни капацитет у трансферу путника и CARGO саобраћаја за овај део Војводине ће бити аеродром "Никола Тесла" у Београду.

Сви делови *мреже унутрашњих пловних путева* у Србији су директно или индиректно ослоњени на Дунав, који као стратешки правац треба да постане стециште највећих транспортних токова Србије. У контактної зони обухвата овог Просторног плана налази се међународни пловни пут реке Дунав, као и сегменти каналске мреже ОКМ ХС ДТД.

Водопривреда и водопривредна инфраструктура: Основни циљ је оптимизација интегралних водопривредних система на јединственом водопривредном простору Републике Србије и усклађивање њиховог развоја са циљевима очувања животне средине и других корисника простора. Овај циљ подразумева: рационализацију коришћења вода и смањење специфичне потрошње у свим видовима потрошње; заустављање раста штета од поплава обуздавањем грађења у плавним зонама; и заштиту вода на нивоу речних система комбинацијом технолошких, водопривредних и организационо-економских мера.

Енергетска инфраструктура: Основни циљ развоја енергетске инфраструктуре је активно учешће Републике Србије у планирању и изградњи стратешке-регионалне и паневропске енергетске инфраструктуре за пренос електричне енергије и транспорт нафте и гаса из нових извора снабдевања.

Основни приоритет развоја енергетике је технолошка модернизација свих енергетских објеката, инфраструктурних система и извора, у свим секторима (нафте, гаса, сектор електроенергетике са преносним системом и дистрибутивним системом). Развој дистрибутивне мреже одвијаће се у складу са стратегијом развоја енергетике и програмима развоја надлежних предузећа.

У наредном планском периоду потребно је стимулисати развој и коришћење обновљивих извора енергије (ОИЕ), чиме ће се знатно утицати на побољшање животног стандарда и заштиту и очување природне и животне средине.

Електроенергетска инфраструктура: Општи циљ развоја електроенергетске инфраструктуре је њихова синхронизација са свим активностима на овом подручју и обезбеђење најповољнијих услова за заштиту животне средине и очување природних вредности.

Коришћење обновљивих извора енергије (ОИЕ): Основни циљ је повећање коришћења ОИЕ, уз смањење негативних утицаја на животну средину, што је у економском интересу Републике Србије.

Електронска комуникациона инфраструктура: Развој електронских комуникација, подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградња сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима.

Заштита животне средине и одрживи развој: Концепција заштите и унапређења животне средине заснива се на:

- очувању природних вредности, што подразумева квалитетну животну средину (чист ваздух, квалитетна вода за пиће, очувано пољопривредно земљиште, постојаност екосистема и биодиверзитета);

- заштити природних вредности и непокретних културних добара кроз делотворно управљање заштићеним подручјима;
- планирању на основама одрживог развоја односно рационалног коришћења природних ресурса - земљишта, воде, сировина и других природних ресурса, уважавајући еколошки капацитет простора, уз повећано коришћење обновљивих извора енергије и
- процени утицаја планова, програма, објеката и активности на животну средину, као основе за планирање мера заштите (СПУ за планове и програме, ПУ за пројекте).

Минералне сировине: Основни циљ је строго контролисано, планско, одрживо и економично коришћење минералних сировина и подземних вода, уз адекватне мере заштите, како би се постигла конкурентност на домаћем и светском тржишту.

Будући развој сектора минералних сировина (обухватајући и коришћење подземних вода), подразумева:

- интензивирање и финализовање основних геолошких и хидрогеолошких истраживања;
- при отварању и раду рударских објеката стриктно поштовање и примењивање еколошких услова и стандарда и најбољих доступних техника заштите животне средине, укључујући и потпуну рекултивацију терена по завршетку рударских радова.

Природне непогоде и технолошки удеси: Концепција заштите од природних непогода и технолошких удеса полази од чињенице да је на свим нивоима и у свим фазама планирања потребно дефинисати прихватљив ниво ризика од природних непогода и технолошких удеса у циљу спречавања њиховог настанка, односно смањивања последица непогода на прихватљив ниво. Да би се могла извршити правилна процена степена повредивости простора, односно ограничења за његово коришћење, потребно је приступити изради катастра угрожености простора од природних непогода у функцији просторног планирања.

Одбрана земље: Основни циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране је стварање просторних услова који ће у потпуности одговарати потребама савременог система одбране, ради сигурног функционисања у условима угрожавања безбедности, обезбеђење просторних услова за несметано функционисање војних комплекса и објеката од посебног значаја за одбрану земље, смањење негативних утицаја војних комплекса на животну средину и простор за посебне намене и стварање услова за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса.

2.1.2. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11)

Оквир просторног развоја АП Војводине до 2020. године утврђен је Регионалним просторним планом АП Војводине (у даљем тексту: РПП АПВ). На основу РПП АПВ, просторни планови подручја посебне намене ће се радити за просторне целине, чију посебност одређује једна или више опредељујућих намена, активности или функција у простору које су од републичког, односно покрајинског интереса (подручја заштићених природних добара и др.).

За потребе израде овог Просторног плана, посебно се издвајају следеће одредбе:

Заштита природних добара и биодиверзитета: Основна концепција заштите природних добара и биодиверзитета заснива се на повећању укупне површине под заштитом, њиховом сагледавању у оквиру еколошке мреже Републике Србије, односно еколошке мреже на територији АП Војводине, идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000 и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

РПП АПВ дефинисани су оперативни циљеви заштите и унапређења природних добара и биодиверзитета:

- благовремено спречавање активности и делатности које могу проузроковати негативне последице у природи;
- обнова нарушених делова природе;
- спровођење мера (конзервације, санације-ревитализације и рекултивације, и др.) и режима заштите и мониторинга стања заштићених подручја, уз стално праћење стања и промена у природи и
- смањивање губитка и притисака на биодиверзитет.

Заштита, уређење и развој предела: Основни циљ заштите, уређења и развоја предела је очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности. У циљу обезбеђења специфичног карактера предела, којим се чува предеони диверзитет, идентитет и повезаност, простор АП Војводине се диференцира у односу на степен модификације природног предела на природне и културне пределе, где се у оквиру културних разликују рурални и урбани предели, одређени карактером и интензитетом промена, коришћењем и насељавањем простора. У оквиру војвођанско-панонско-пудунавског макрорегиона издвају се предеоне целине различитог карактера, заснованог на природним и културним особеностима, као и друштвено-економским променама којима су кроз време били изложени. Оне изражавају предеону разноврсност територије АП Војводине и доприносе успостављању регионалног и локалног идентитета.

Заштита, уређење и унапређење културних добара: Основни циљ је заштита, уређење и коришћење културних добара као развојног ресурса ради истицања регионалног, субрегионалног и локалног идентитета.

Заштита, уређење и унапређење културних добара мора се посматрати у оквиру развоја целокупне области културног наслеђа, која представља развојни ресурс, који је потребно заштитити, уредити и користити на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета, у складу са европским стандардима заштите.

Туризам: Основни циљ је одрживи развој туризма уз сарадњу приватног, јавног и невладиног сектора, увођење стандарда и успостављање конкурентне туристичке привреде АП Војводине.

Пољопривредно земљиште: Основни циљ је одрживо коришћење и очување пољопривредног земљишта заштитом његових економских, агроеколошких, екосистемских, пејзажних, социокултурних и других функција и усклађивање са унапређењем услова за производњу квалитетних пољопривредних производа у потребном обиму.

Заштита и коришћење пољопривредног земљишта на подручју АП Војводине заснива се на концепту одрживог пољопривредног и руралног развоја. Захваљујући својим особинама и комплексним функцијама, земљиште представља есенцијални природни ресурс, а његово одрживо коришћење и заштита један је од кључних елемената остваривања одрживог развоја. Са становишта одрживости, приоритет има успостављање ефикасних механизма заштите плодних ораничних земљишта од преузимања у непољопривредне сврхе.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ развоја шумарства и ловства је одрживи развој шума и ловног газдовања и повећање површина под шумама. Просторни развој шумарства подразумева континуирано газдовање шумом кроз одржавање производних потенцијала шумског земљишта, као једног од најважнијих производних фактора.

Развој ловства се обезбеђује кроз одрживо газдовање популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање економских, еколошких и социјалних функција ловства.

Концепција **заштите водних ресурса** заснива се на заштити квалитета вода:

- заштита изворишта вода регионалних система за снабдевање становништва водом – водотока у горњим деловима сликова и постојећих и планираних водоакумулација у I/II класи квалитета; успостављање и спровођење режима зона санитарне заштите; примена организационо-економских мера за спречавање и смањење загађења вода;
- површинских и подземних вода од загађивања и непланског коришћења, применом технолошких, водопривредних и организационих мера за довођење квалитета тих вода у стање прописане класе;
- локалних изворишта и њиховог одрживог коришћења;
- водених и приобалних екосистема испуштањем гарантованог еколошког протока из водоакумулација са обезбеђеношћу 100%.

У наредном периоду, предузеће се мере заштите ресурса пијаћих вода као националног богатства, које ће се користити искључиво за водоснабдевање становништва.

Код свих врста изворишта, а посебно код изворишта чије су воде намењене водоснабдевању становништва, морају се предузети све потребне мере развоја и превентивне заштите изворишта вода од случајног или намерног загађивања.

Демографија: Основни циљ демографског развоја АП Војводине је стационарно становништво, тј. становништво у коме ће следеће генерације бити исте величине као и постојеће, уз прилагођавање очекиваним демографским променама.

Мрежа насеља: Основни циљ развоја мреже насеља и функционално урбаних подручја је одрживи просторно-функционални развој заснован на моделу функционалних урбаних подручја, која ће бити инструмент уравнотеженијег просторног развоја.

Препознавање и просторно дефинисање функционално урбаних подручја (ФУП-а) и његових центара на простору АП Војводине од великог је значаја за установљење што равномернијег развоја АП Војводине, али и афирмацију функционално урбаних подручја, као носиоца и покретача развоја на овом простору. Према моделу функционално урбаних подручја Републике Србије 2020. Апатин, Оџаци и Сомбор припадају функционалном урбаном подручју националног значаја чији је центар у Сомбору.

Јавне службе: Основни циљ развоја јавних служби је постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга и унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга.

Саобраћајна инфраструктура: Реализујући принципе из ППРС-а, Регионални просторни план АП Војводине је утврдио концепцију развоја **саобраћајне инфраструктуре** кроз успостављање - системско формирање (путна мрежа државних путева II реда, регионалне и локалне пруге, национални пловни путеви, луке и објекти, регионални аеродром) интегрисаног саобраћајног система који ће имати основну улогу међуопштинског, регионалног и субрегионалног повезивања, као трансграничну сарадњу региона са обе стране границе. Развој регионалне саобраћајне мреже има и значајну улогу у употпуњавању основне мреже државних путева I реда и аутопутева.

Осим планских активности која су дата и у ППРС-е подразумеване активности су рехабилитацији и изградњи: на путном правцу путном правцу Сомбор (веза са Мађарском и Хрватском) – Врбас (Е-75) - Кикинда (веза са Румунијом), као и активности на изградњи-реконструкцији појединих делова постојеће путне мреже – обилазнице око Сомбора и око Апатина.

У РПП АП Војводине дефинисана је међународна *бициклистичка стаза* (ЕуроВело - европска мрежа бициклистичких рута), бр.6 Дунавска рута, национални цикло коридори уз ОКМ ХС ДТД. За развој бициклистичког саобраћаја посебно су погодна подручја у заштићеним природним целинама као што су специјални резервати природе.

Водни саобраћај је присутан на међународном пловном путу реке Дунав, као и пловним каналима ОКМ ДТД система. Унапређење и развој речног транспорта треба планирати рехабилитацијом унутрашњих водних путева са обезбеђењем чишћења, продубљивања, сигнализације и одржавања, реконструкцијом, изградњом и модернизацијом.

У оквиру развоја железничког саобраћаја планира се реконструкција, модернизација, пружних праваца магистралног Суботица – Богојево – државна граница – (Erdut) /E-771 и регионалног Нови Сад – Озаци – Богојево.

Водна и комунална инфраструктура: Концепција снабдевања насеља водом заснована је на развоју регионалних система, као најповољнијих са аспекта експлоатационих трошкова и аспекта обезбеђења сигурне и квалитетне дистрибуције. Основу развоја будућих регионалних система за снабдевање водом чине заштићена изворишта подземних и површинских вода. Принцип је да се до рационалних и еколошки прихватљивих граница искористе локална изворишта подземних и површинских вода, а да се тек након тога регионалним системима допрема само недостајућа вода.

Краткорочна оријентација снабдевања водом обухвата развијање микрорегионалних водоводних система (повезивање неколико насеља или општина у једну целину у зависности од расположивих изворишта). Временом, ови системи би се повезивали и обједињавали у веће целине, тј. у одређеном временском периоду у регионални систем ослоњен на извориште воде регионалног нивоа. Овакав приступ омогућава да се корисници по правилу снабдевају са два или више изворишта и да се, уз локалне могућности (микрорегионално и локално извориште), постиже највиши степен сигурности, како у погледу испоруке количине воде, тако и у погледу њеног квалитета. Овде је економски елемент један од најбитнијих чинилаца рационалног развоја.

Енергетска инфраструктура: Посебан приоритет представља повећање коришћења природног гаса и обновљивих извора енергије, коришћење нових енергетски ефикаснијих и еколошки прихватљивих енергетских технологија и уређаја и опреме за коришћење енергије. Од посебног значаја је улагање у нове енергетске изворе са новим гасним технологијама и когенерацијске производне објекте са комбинованом производњом топлотне и електричне енергије.

Електроенергетска инфраструктура: Технолошком модернизацијом преносне мреже, неопходно је оспособљавање свих техничких система управљања, као и развој нове информационе технологије за системско тржишно управљање, чији је циљ повећање поузданости системских података што је условљено учешћем у будућем тржишту електричне енергије.

Електронска комуникациона инфраструктура: У циљу достизања једног од главног покретача нове економије која се карактерише фузијом ИСТ (информационо-комуникационих технологија) и њихових примена, електронске комуникације се морају развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградњу сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима, закључно са локалним, уз употребу најсавременијих медијума преноса, потпуну дигитализацију свих система електронских комуникација (фиксна, мобилна, интернет, радио-комуникација, КДС, метрополитен мрежа) уз обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја и целокупне покривености простора и обезбеђивање подједнаке доступности свим оператерима.

Обновљиви извори енергије: Потенцијална енергија добијена из биомасе је најзначајнији енергетски потенцијал обновљивих извора на простору АП Војводине, с обзиром на заступљеност пољопривредног и шумског подручја, односно заступљеност ресурса остатака ратарске и шумске производње, а такође и коришћење соларне и енергије ветра.

Енергетска ефикасност: Повећање енергетске ефикасности потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Изградњом нових, енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне, знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије ових корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

Минералне сировине: Коришћење геолошких ресурса АП Војводине мора да полази од економски расположивих сировина, чија се експлоатација и прерада заснива на принципима одрживог развоја, који истовремено обезбеђују оптимално управљање еколошким конфликтима, који су значајно присутни у АП Војводини, а нарочито у подручју заштићених природних добара. Ограниченост и необновљивост расположивих геолошких ресурса условљавају да се планска решења заснивају на принципу одрживости.

Заштита животне средине и одрживи развој: У контексту заштите и унапређења животне средине неопходно је зауставити даљу деградацију и вршити превенцију, санацију и ревитализацију угрожених подручја, поштовањем следећих принципа: одрживо коришћење природних ресурса и очување и унапређење еколошки осетљивих природних вредности, смањење нивоа загађења животне средине, санација најугроженијих подручја, успостављање локалних регистара извора загађивања животне средине, као дела националног регистра, са системом контроле и континуираним праћењем параметара који карактеришу квалитет животне средине. Такође, неопходно је предвидети заштиту, обнову и санацију заштићених подручја, уз очување еколошке равнотеже.

Мере и активности у делу заштите животне средине, дефинисане РПП АПВ, спроводе се према просторној диференцијацији животне средине, према којој предметно заштићено подручје спада у подручја веома квалитетне животне средине.

У области управљања отпадом дефинисана је неопходност удруживања општина ради заједничког управљања отпадом, чиме ће се успоставити систем регионалних центара за управљање отпадом.

При изради планске и урбанистичке документације, као регулаторни инструмент заштите животне средине кључну улогу има стратешка процена утицаја планова и програма на животну средину и процена утицаја конкретних пројеката тј. објеката на животну средину.

Заштита од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса: Основни циљ у области заштите од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса је минимизација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности.

На утврђивање концепције просторног развоја утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

Одбрана земље: Основу планирања и уређења простора за потребе одбране земље чини укупна постојећа инфраструктура, оптимално прилагођена за извршавање додељених мисија и задатака Војске и других снага одбране. У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу

обезбеђења услова за потребе деловања и извршење одбране. Циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране је стварање просторних услова који у потпуности одговара потребама савременог система одбране, ради сигурног функционисања у условима угрожавања безбедности, обезбеђења просторних услова за несметано функционисање војних комплекса, простора и објеката од посебног значаја за одбрану земље и стварање услова за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса. Зоне просторне заштите око војних комплекса, условљене су наменом истих и прописују се, у циљу обезбеђења услова за несметано функционисање војних комплекса, безбедности околине од активности у војним комплексима и последица могућих акцидената, и у циљу заштите и безбедности становништва, материјалних, културних добара и заштите животне средине.

2.2. ИЗВОДИ ИЗ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.2.1. Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута I6 реда гранични прелаз са Мађарском (Бачки Брег)-Сомбор-Кула-Врбас-Србобран-Бечеј-Киkinда-гранични прелаз са Румунијом (Наково) („Службени лист АПВ“, број 35/2023)

Подручје Просторног плана инфраструктурног коридора државног пута I6 реда гранични прелаз са Мађарском (Бачки Брег)-Сомбор-Кула-Врбас-Србобран-Бечеј-Киkinда-гранични прелаз са Румунијом (Наково) (у даљем тексту ППИК), обухвата простор укупне површине од 11 273,42 ha.

ППИК и Просторни план се преклапају на територији Града Сомбора. Планска решења из ППИК се примењују и као таква се не уграђују у Просторни план.

На делу територије Града Сомбора обухвата катастарску општину Сомбор II.

У зони обухвата Просторног плана се налазе деоница мотопута **Сомбор 1 (Бачки Брег – петља „Сомбор“)**, у зони преклопа од стационаже ~km 14+780 до ~ km 29+120.

Деоница 1 (km 0+000 – km 22+725), дужине од 22,7 km – почиње у зони планиране кружне раскрснице „Бачки Брег“ на траси постојећег државног пута бр.15 и завршава се после планиране петље „Сомбор“. Техничком документацијом се предвиђа денивелисано укрштање типа ромб. Траса планираног мотопута Сомбор – Киkinда у овој деоници положена је по новој траси ван насељених места по равничарском терену, са преласком преко водотока Плазовић и више мелиоративних канала, државних и општинских путева, укрштањима са инфраструктурним системима (ТЕ: гасовод и ЕК инфраструктура, ЕЕ:далековод) уз пројектовану брзину од 100 km/h.

Мотопут

Назив површинске раскрснице	Стационажа	Изграђеност
кружна раскрсница Бачки Брег КР бр.1	0+000	планирана
кружна раскрсница Бездан КР бр.2	12+580	планирана

На подручју коридора мотопута (а на подручју обухвата Просторног плана) предвиђена су следећи садржаји за кориснике (УЦ):

Бр.	Страна у правцу раста стационаже	Стационажа ¹	Изграђеност	Радни назив	Врста
1	-	0+000	планирана	Сомбор	УЦ

¹ Стационаже су рачунате од почетне тачке у зони површинске раскрснице „Бачки Брег“ и усклађене су са пројектном документацијом. За планиране садржаје стационаже су оријентационе и представљају средину дужине фронта локације у односу на улив и излив са мотопута. Појам оријентационе стационаже подразумева да се у оквиру израде техничке документације (ИДП, ПГД/УП) стационажа за планиране садржаје може разликовати од оријентационе стационаже у [m] (у мањој мери).

2.2.2. Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е80 - Дунав („Службени гласник РС“, број 14/2015)

Просторни план подручја посебне намене међународног пловног пута Е-80 Дунав обухвата подручје водног паневропског коридора VII (сектор кроз Србију) утврђеног кроз ППРС. Река Дунав својим географским и стратешким положајем повезује Источну и Западну Европу, а средишњи положај Републике Србије у току Дунава даје јој посебан значај у коришћењу и унапређењу међународног и регионалног водног саобраћаја.

Посебне намене подручја Просторног плана које су од директног значаја за утврђивање планских решења су:

- деоница Паневропског водног транспортног коридора VII Дунав;
- остала водопривредна инфраструктура, у функционалној вези са Дунавом, која се ослања на хидроенергетске потенцијале.

Обухват Просторног плана се делом у КО Апатин, Свилојево, Сонта, Богојево, Каравуково, Вајска и Бођани преклапа са Просторним планом подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 - Дунав (Паневропски коридор VII).

2.2.3. Просторни план подручја посебне намене СРП „Горње Подунавље“ („Службени лист АПВ“, број 3/2012)

Просторни план се преклапа са Просторним планом подручја посебне намене СРП „Горње Подунавље“ посматрајући обухват дефинисан Одлуком о изради. У току је израда новог Просторног плана подручја посебне намене СРП „Горње Подунавље“ где неће доћи до преклапања и могућих конфликта у обухвату и у оквиру посебне намене.

2.2.4. Просторни план подручја посебне намене културног предела Бач („Службени лист АПВ“, број 14/2015)

Подручје Доње Мостонге је утврђено Просторним планом подручја посебне намене (ППППН) културног предела Бач („Сл. лист АПВ“, бр. 14/2015) у којем је означено као подручје планирано за заштиту „Храстове шуме уз Мостонгу“, а налази се унутар обухвата граница културног предела у предеоној целини „Мостонга и алувијална треаса“. Наведено подручје, као и станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја на подручју општине Бач утврђена су важећим Просторним планом општине Бач („Службени лист општине Бач“ бр. 08/15, 09/15). У Просторном плану општине Оџаци подручје Доње Мостонге и наведених станишта се наводи само описно, док је Планом генералне регулације насеља Дeroње („Сл. лист општине Оџаци“ бр.08/07) обележено подручје предвиђено за заштиту, које делом захвата грађевинску зону насеља, Стари рукавац реке Мостонге и влажна станишта код села Дeroње. У условима стоји да је овај простор значајан за очување гео- и биодиверзитета, битно доприноси пејзажном диверзитету региона и саставни је део еколошког коридора који повезује водене и мочварне биотопе Подунавља.

2.3. ПРЕГЛЕД ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

У току израде Материјала за рани јавни увид сагледани су и коришћени су Просторни планови јединица локалних самоуправа на чијим територијама се налази обухват Просторног плана:

- Просторни план Града Сомбора („Сл. лист Града Сомбора“, бр. 5/14);
- Просторни план општине Апатин („Сл. лист општине Апатин“, бр. 6/13);
- Просторни план општине Оџаци („Сл. лист општине Оџаци“ бр. 11/11, 12/11, 24/21) и
- Просторни план општине Бач („Сл. лист општине Бач“, бр. 8/15, 9/15- (текст Плана).

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА, НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА И ОСНОВНА ОГРАНИЧЕЊА

Подручје обухвата Просторног плана сагледано је анализом постојећег стања природних и створених вредности у оквиру обухвата. Препознати су утицаји на заштићено подручје, чија заштита, унапређење и коришћење јесу предмет израде овог Просторног плана.

3.1. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ

3.1.1. Природни услови

Геолошке и геоморфолошке карактеристике

Посматрано подручје се налази у Бачкој, која је део Панонске низије, те самим тим представља низијско подручје које се одликује малом надморском висином. Међутим, терен ПИО Горња Мостонга има изразито терасаст карактер са израженим висинским разликама између појединих тераса. Поред тога, терасе имају изражен микро и мезорељеф, а општи пад терена је према речним токовима. Са друге стране, подручје ПИО Средња Мостонга и ПП Доња Мостонга представља равну површину са благим падом терена према речним токовима. Основни чиниоци формирања морфолошких јединица су флувијална ерозија и акумулација, еолска акумулација и површинска ерозија.

Највећи део заштићеног подручја је смештен на лесној или дилувијалној тераси, док се јужни део (ПП Доња Мостонга) налази на алувијалној тераси Дунава. Велики утицај на данашњи изглед рељефа има и померање речног корита Дунава током еволуције тока.

Лесна тераса је на овом подручју рашчлањена током Мостонге. Простире између Бачке лесне заравни која представља вишу геоморфолошку јединицу и алувијалне равни Дунава која представља нижу рељефну целину. У односу на алувијалну терасу, лесна тераса је виша за 3-5 m што је чини сувљом и заштићенијом од поплава. Овај део лесне терасе карактерише и смена већег броја издужених депресија и узвишења са најчешће вијугавим пружањем у правцима север – југ. Источни делови заштићеног подручја пружају се до лесних одсека према вишој Бачкој лесној заравни и најчешће су високи 10-20 m, док је у западном делу лесне терасе граница према нижој алувијалној тераси Дунава представљена прегибима високим око 3 m. Основну геолошку грађу лесне терасе чини сувоземни, барски и преталожени лес. Најизразитији морфолошки облик су лучна удубљења.

Алувијална раван Дунава је најнижи, геоморфолошки и генетски најмлађи рељефни облик, а састоји се од два геоморфолошка члана: инундациона раван (плови се приликом сваког повећаног водостаја током пролећа и раних летњих месеци) и алувијална тераса (због своје висинске разлике, која се креће од 2-5 m у односу на инундациону раван, заштићена је од изливања Дунава).

Јужни део посматраног подручја односно ПП Доња Мостонга налази на *алувијалној тераси* Дунава. На површини алувијалне терасе јасно се истичу стари речни токови и обалски брежуљци које је Дунав остављао иза себе приликом сваке промене речног корита. Управо ти обалски брежуљци, а посебно највиши познати као „златне греде“, као виши и оцеднији делови терена који нису били плављени, били су погодни за формирање првих насеља. Појава греда и гредица посебно је изражена у источном делу алувијалне терасе односно према вишој лесној тераси. Такође на том подручју јављају се и одсечени меандри који се хране подземним водама и атмосферским падавинама.

На заштићеном подручју се може издвојити више геоморфолошких облика флувијалног рељефа (оцедни речни токови и виша речна тераса прекривена лесом) и флувио-барског рељефа (баре и мочваре и флувио-барско дно Панонског басена).

Хидролошке карактеристике

Слив Мостонге се формира на целој дужини подручја западне Бачке тј. почиње на северу од државне границе са Мађарском и завршава се на југу, ушћем у Дунав. У горњем делу сливног подручја унутар којег се налази и заштићено подручје, облик слива је лепезаст док је у средњем и доњем делу изразито издужен. Горњи део слива обухвата подручје од Риђице до Сомбора, средњи од Сомбора до Каравукова и доњи део од Каравукова до Младенова. Укупна дужина природног водотока Мостонге износи око 92 km.

ПИО „Горња Мостонга“

Водоток Мостонга је у горњем делу свог слива настајао од великих вода већег броја депресија-бара које се налазе на лесној тераси северног дела западне Бачке. Наиме, воде прикупљене у барама у влажном периоду године (нарочито с пролећа) су отицале у правцу југа без формирања природног корита, да би северозападно од Сомбора, на котима терена нижим од 87,0 m н. в. спајањем кракова образовано корито водотока Мостонге.

На хидрографске прилике овог подручја у великој мери је утицао човек прокопавањем канала, регулацијом Дунава, Плазовића, Мостонге и исушивањем многобројних бара и мочвара. Мостонга је, услед наведених радова у циљу задовољења потреба човека за повећањем обрадивих површина, данас практично нестала. Корито Мостонге је коришћено за трасу канала у дужини од око два и по километра. У прво време, одводњавање сувишних вода је спровођено ка речицама Мостонга и Плазовић и касније ка Дунаву у који су се обе уливале. После прокопавања Великог бачког канала, Мостонга је подељена на два дела. Горњи део се уливао у Велики бачки канал. На уливу је изграђена црпна станица капацитета 3 m³/s која је служила за прикупљање воде у канал тако да је речица полако постајала одводна мрежа. Тако је почело исушивање многобројних бара и привођење земљишта пољопривредној намени.

Језера и баре су се налазили северно од Сомбора у долинској равни, водотока Мостонга-Плазовић у тзв. „крају с хиљаду језера“. Сва околна места на северу као што су Чонопља, Светозар Милетић, Гаково, Станишић, Крушевље и Риђица су имала велике баре. На хидрографске прилике овог подручја у великој мери је утицао човек прокопавањем канала, регулацијом Дунава, Плазовића, Мостонге и исушивањем многобројних бара и мочвара.

Сливно подручје је формирано на различитим морфолошким јединицама Бачке: лесни плато, лесна тераса, алувијална тераса и рит. Североисточни део слива Мостонге је формиран на лесном платоу на котима терена од око 95,0 до 100,0 m н. в., што је за 10-30 m више од слива на лесној тераси. Водоток Мостонга је у горњем делу свог слива настајао од великих вода већег броја депресија-бара које се налазе на лесној тераси северног дела западне Бачке. Наиме, воде прикупљене у барама у влажном периоду године (нарочито с пролећа) су отицале у правцу југа без формирања природног корита, да би северозападно од Сомбора, на котима терена нижим од 87,0 m н. в. спајањем кракова образовано корито водотока Мостонге. Из наведеног разлога, у горњем делу слива Мостонге постоје називи Северна Мостонга, Коћ Мостонга, Источна Мостонга, Шикара Мостонга и др, који се називају још и изворишним крацима северног дела Мостонге. Источна граница слива Мостонге на лесном платоу формира се у североисточном делу атара Станишић и пружа се ка југу до Светозара Милетића, односно Чонопље, где прелази на лесну терасу. Преласком на лесну терасу, источна граница слива, између Чонопље и Кљајићева, узима правац ка западу – Сомбору. Ова источна граница слива истовремено представља и вододелницу површинских вода Дунава и Тисе. Западна граница слива пружа се, мање-више паралелно са водотоком Плазовић и налази се у његовој непосредној близини на одстојању од неколико стотина метара па до 4-5 km. Због тога ширина слива Мостонге у горњем делу износи од 9-10, па до 20-22 km.

Подземне воде

Водни режим фреатске издани зависи од великог броја фактора који се могу сврстати у две основне категорије: физичко-географски (хидрогеолошке карактеристике, рељеф, утицај површинских хидролошких објеката и климе) и антропогени фактори. Подземне воде (фреатске и артеске) имају утицаја на биљни и животињски свет. Оне су значајан чинилац у формирању водених, мочварних, ливадских и шумских екосистема али исто тако утичу и на формирање мреже насеља. На простору заштићеног подручја формирана су три нивоа подземних вода. Прва издан се простире на дубини од 4 - 7 m. Друга издан се јавља на дубини од 55 m у песковитом материјалу. Количина ових вода и њихов ниво посредно зависе, преко плитке издани, од количине падавина. Дубока издан се формира на дубини од 80 – 220 m.

ПАО „Средња Мостонга“

Хидрографске прилике заштићеног подручја су у великој мери под антропогеним утицајима којима су се у већој или мањој мери мењали режими површинских и подземних вода. Таква судбина задесила је и реку Мостонгу која је, услед наведених радова у циљу задовољења потреба човека за повећањем обрадивих површина, данас практично нестала. Овај водоток, који је у свом природном режиму имао дужину у износу од 92 km, данас је већим делом уклопљен у Хидросистем Дунав-Тиса-Дунав.

Сливно подручје Мостонге у средњем и доњем делу, је изразито издужено, за разлику од горњег дела који има лепезасти облик. Средњи део слива, где се налази и заштићено подручје, је изразито издужен, са ширином од свега 1 до 4 km. Већи део слива налази се на лесној тераси, а знатно мањи на алувијалној тераси. Источна граница слива пружа се гребеном по лесној тераси у правцу Сомбор, Дорослово, Српски Милетић, Каравуково, Селенча, Товаришево. Ова граница истовремено представља вододелницу површинских вода слива Мостонге и Јегричке односно Дунава и Тисе. Западна граница слива пружа се мањим делом преко лесне терасе, а већи део иде алувијалном терасом, налази се у непосредној близини тока Мостонге (0,5 – 1 km) и иде мање више паралелно са водотоком. Средњи део слива обухвата подручје од Сомбора до Каравукова.

Подземне воде

Режим подземних вода одређују: природне карактеристике подручја (геолошке хидрогеолошке, морфолошке, хидролошке и климатске) и антропогени фактори. Општи положај нивоа подземних вода је одређен првенствено постојећим рељефом, а промене нивоа првенствено климатским факторима, док је утицај површинских водотока и антропогени утицај локалног карактера. Климатске карактеристике утичу на режим подземних вода у виду падавина (похрањивање), као и евапотранспирацијом (губитак). Директна и најбржа водоразмена се одвија у горњим слојевима терена (фреатске воде), преко којих се посредно врши водоразмена са дубљим субартеским и артеским изданима. Клима има доминантан утицај на формирање режима најплићих подземних вода. Ове подземне воде се регулишу преко мелиорационих радова за потребе пољопривреде и урбаног уређења простора.

ПАО „Доња Мостонга“

Хидрографске прилике заштићеног подручја су под антропогеним утицајима којима су се у већој или мањој мери мењали режими површинских и подземних вода. Таква судбина задесила је и реку Мостонгу која је, услед наведених радова у циљу задовољења потреба човека, данас практично нестала. Овај водоток, који је у свом природном режиму имао дужину од око 92 km, данас је највећим делом свога тока каналисан и чини саставни део Основне каналске мреже Хидросистема Дунав-Тиса-Дунав. Природно сливно подручје Мостонге (Слика бр. 3) се формира на целој дужини подручја Западне Бачке тј. почиње на северу од државне границе са Мађарском и завршава се на југу, ушћем у Дунав. Доњи део природног слива Мостонге обухвата подручје од Каравукова до Младенова, издужен је и просечне ширине од око 5 km. Северно од Бача, у потезу Ристовача, ширина природног слива износи 10 до 11 km. Источна граница слива се пружа гребеном по лесној тераси у правцу Каравукова,

Селенча, Товаришево, а истовремено представља вододелницу површинских вода слива Мостонге и Јегричке, односно Дунава и Тисе. Западна граница слива пружа се мањим делом преко лесне терасе, а већи део иде алувијалном терасом и налази се у непосредној близини тока Мостонге (0,5 – 1 km) пратећи водоток мање-више паралелно. На око 4 km од Дорослова, водоток Мостонге „прелази“ на алувијалну терасу, а леву страну водотока ограничава висока обала – лева тераса све до Дероња. Јужно од Дероња ток Мостонге се одваја од лесне терасе све до испод Бача.

Површинске воде

На основу изучавања и анализе бројних карата и планова, Милошев наводи да природног водотока Мостонге и њеног режима више нема. И поред наведеног, најзначајнији површински токови заштићеног подручја су каналисани делови некадашњег природног водотока Мостонге, чија је траса у већој дужини коришћена при изградњи каналске мреже Хидросистема ДТД. На заштићеном подручју то је деоница канала Бачки Петровац – Каравуково, с тим да су на неколико деоница ископом новог корита пресечени меандри. Ови меандри, који представљају остатаке некадашњег природног корита Мостонге, у водопривредном информационом систему се воде као баре: „Стара Мостонга“, у селу Дероње и „Стара Мостонга – Брашчине“, северно од рибњака на десној обали канала. Остали хидролошки објекти заузимају остатке некадашњег природног широког корита Мостонге и терене са нижим котама у некадашњем сливном подручју Мостонге, а својом улогом су прилагођени потребама човека (рибњак „Мостонга“, канали за одводњавање детаљне каналске мреже).

На местима где канали за одводњавање нису испунили своју намену одвођења вишка воде са земљишта, остале су површине под барама. На заштићеном подручју је то бара Делалуша, коју одводњава канал „R-6“ одводећи воду у канал Бачки Петровац – Каравуково. На слатинама (пашњацима и ливадама) некадашњег палеомеандра реке Мостонге јужно од насеља Дероње се, од 2010. године, региструје изградња рибњака на приватним парцелама у зони утицаја на околно земљиште и водотоке, а самим тим и на заштићено подручје.

Подземне воде

Режим подземних вода одређују: природне карактеристике подручја (геолошке хидрогеолошке, морфолошке, хидролошке и климатске) и антропогени фактори. Општи положај нивоа подземних вода је одређен првенствено постојећим рељефом, а промене нивоа првенствено климатским факторима, док је утицај површинских водотока и антропогени утицај, локалног карактера. Климатске карактеристике утичу на режим подземних вода у виду падавина (похрањивање), као и евапотранспирацијом (губитак). Директна и најбржа водоразмена се одвија у горњим слојевима терена (фреатске воде), преко којих се посредно врши водоразмена са дубљим субартеским и артеским изданима. Клима има доминантан утицај на формирање режима најплићих подземних вода. Ове подземне воде се регулишу преко мелиорационих радова за потребе пољопривреде и урбаног уређења простора.

Педолошке карактеристике

ПАО „Горња Мостонга“

Геоморфолошку основу терена на подручју града Сомбора чини део Телечке лесне заравни, лесна тераса и алувијална равна Дунава. На посматраном подручју преовлађују халоморфна земљишта, која се често називају слатине, са високим садржајем соли или адсорбованогнатријума. Одликују се алкалном реакцијом и изузетно лошим водно-ваздушним карактеристикама. Већина ових слатина има олике оскудних пашњака, подесних за екстензивно пашарење, склоних закоровљавању уколико је испаша недовољна, као што је тренутно случај.

Солончак је најзаступљеније халоморфно земљиште на заштићеном подручју. Ово земљиште је, услед свог настанка заступљено на најнижим деловима земљишта, тако да има карактеристике пега или флека на површини.

Поред халоморфних (слатинастих) земљишта присутна су и аутоморфна земљишта пре свега чернозем карбонатни мицеларни на лесној тераси и ливадска црница. Ово су производно много вердније земљишне класе.

ПИО „Средња Мостонга“

На овом делу планског подручја најзаступљеније халоморфно земљиште је солоњец сиромашан хранљивим материјама, нарочито фосфором и азотом и лоших ваздушно-водних особина. Због тога се углавном користе као полуинтензивни пашњаци, што му је у ствари једина оптимална намена. Остала, аутоморфна земљишта су пре свих чернозем слабо огајњачени који преовлађује у ширем реону око заштићеног подручја и чернозем на песковитом лесу који сесреће у виду острва на локалитету Пешчани брежуљак, западно од рибњака. Из реда хидроморфних земљишта на заштићеном подручју се на малим површинама ритска црница карбонатна заслањена, у виду уског појаса уз канал Сомбор-Оџаци западно од Дорослова.

ПП „Доња Мостонга“

Најзаступљеније халоморфно земљиште на овом делу је солођа, који је иначе једно од најређе заступљених земљишта у Србији. Осим солођа у извесној мери је заступљен и солоњец. Оба ова земљишта имају изузетно ниске производне вредности, али су зато веома значајне са аспекта очувања природе.

Од атоморфних земљишта издвајају се огајњачени чернозем са флекама солођа и оогајњачена ливадска црница. Такође заступљена је и ливадска црница на лесној тераси (врло моћног профила), а на мањим површинама и алувијално земљиште. Обзиром на велику хетерогеност земљишта на ово подручју, знатно се разликују и њихове производне особине, од плодне ливадске црнице до производно мало вредног солођа.

Климатске карактеристике

Климатски карактер овог подручја одређују географски положај, надморска висина, геолошки састав тла, хидролошке и биogeографске прилике као и локални климатски модификатори.

Анализа климатских елемената на подручју обухваћеном Просторним планом је извршена на основу података са најближе метеоролошке станице у Сомбору (88 m n.v.) за временски период од 1991-2020. године. Посматрано подручје припада умереној климатској зони са јаче наглашеним континенталним особинама.

Најтоплији месец је јули са средњом месечном температуром 22,5°C, а најхладнији јануар (0,6°C). Средња годишња температура ваздуха износи 11,7°C. Средња годишња вредност влажности ваздуха за посматрани период износи 72,4%. Годишњи просек падавина износи 636 mm. Месец јун има највећи средњи месечни просек који износи 79,8 mm., док је просечно најмање падавина забележено у јануару 37,1 mm. Појава града се не јавља често, док се снежни покривач задржава у просеку 28 дана. Просечна инсолација у току године износи 2151,6 сати, док је број облачних дана 94,8. Доминантан ветар на овом подручју уједно има и највећу брзину, а дува из правца севера и северозапада.

Сеизмолошке карактеристике

Према карти сеизмичког хазарда за повратни период од 475 година посматрано подручје се налази у зони са могућим земљотресом макросеизмичког интензитета VII и VII-VIII степени према MCS скали.

3.1.2. Природне вредности

3.1.2.1. Природна добра

ПИО „Горња Мостонга“ се простире између насеља Риђица, Крушевље, Гаково, Станишић, Светозар Милетић, Сомбор, Чонопља и Кљајићево. Сва насеља се налазе на периферији заштићеног подручја. ПИО „Слатине Горње Мостонге“ простире се на осам просторних целина, које се налазе на територији Града Сомбора. Ове целине побројане су и описане по величини површине коју заузимају. Просторна целина број 1 се налази у Општини Град Сомбор, у катастарској општини Станишић, просторна целина 2 се налази у Општини Град Сомбор, у катастарској општини Риђица, просторна целина 3 се налази у Општини Град Сомбор, у катастарским општинама Риђица, Растина и Гаково, просторна целина 4 се налази у Општини Сомбор, у катастарској општини Риђица, просторна целина 5 је у Општини Град Сомбор, у катастарској општини Сомбор I, просторна целина 6 се налази у Општини Град Сомбор, у катастарским општинама Сомбор II, Чонопља и Светозар Милетић, просторна целина 7 се налази у Општини Сомбор, у катастарској општини Сомбор II и осма просторна целина се налази у Општини Град Сомбор, у катастарским општинама Сомбор II, Гаково, Растина, Риђица, Станишић и Светозар Милетић.

Слатине у горњем току Мостонге поред слатина на Селевењским пустарама и Капетанском риту представљају јединствени тип панонских слатина у Србији а слана језера Крушевље и Медурa настала на месту контакта песковитих, лесних и алувијалних наслага су једина таква преостала језера у Србији. Основну вредност оваквих станишта представљају заједнице панонске јурчице (*Suaedetum pannonicae*), обичне јурчице (*Suaedetum prostratae*), панонског шиља (*Cyperetum pannonici*) и заједница солњаче (*Salsolietum sodaе*) које су једино овде присутне у Бачкој.

Умерено влажне панонске ливаде у степској зони представљају другу особеност овог подручја са ливадским заједницама кадуље и паховке (*Salvio-Arrhenatheretum elatioris*) и васиљка и вијука (*Centaureo pannonicae-Festucetum orientalis*). Строго заштићене, а уједно и међународно заштићене врсте лептира, панонски преливац (*Apatura metis*), ускршњи лептир (*Zerynthia polyxena*), краљевски плашт (*Nymphalis antiopa*), велики купусар (*Pieris brassicae*), велики дукат (*Lycaena dispar*), представљају темељну вредност фауне инсеката на простору природног добра. Очување биљака хранитељки од кључне је важности за опстанак монофагних врста у ларвеном стадијуму. Поред своје атрактивности, лептири су значајни и као полинатори. Ово подручје је веома значајно за очување неких од најугроженијих представника орнитофауне на националном нивоу где спадају пре сива ветрушка (*Falco vespertinus*), модроврана (*Coracias garrulus*), сиви сврачак (*Lanius minor*), црвеноноги спрудник (*Tringa totanus*). Предложено заштићено подручје је једно од најважнијих места гнезђења црвеноногог спрудника у Србији, обична муљача (*Limosa limosa*), шеварски цврчић (*Acrocephalus melanopogon*) и модровољка (*Luscinia svecica*). Такође, заштићено добро има велику улогу током миграција птица као њихово успутно хранилиште и одмаралиште.

ПИО „Средња Мостонга“ простире се у оквиру три просторне целине, које се налазе на територији три јединице локалне самоуправе и седам припадајућих катастарских општина. Ове целине побројане су и описане редно по величини површине коју заузимају. Заштитна зона ПИО „Средња Мостонга“ простире се на територији три јединице локалне самоуправе, између насеља Апатин, Свилојево, Богојево, Каравуково, Оџаци, Српски Милетић и Дорослово. Сва насеља се налазе на периферији заштићеног подручја. Државним путевима I и II реда, као и железничком пругом, заштићено подручје има добру саобраћајну повезаност са свим насељима која се налазе у близини заштићеног подручја. Град Сомбор је од заштићеног подручја удаљен око 10 km, Апатин и Оџаци као општински центри око 1 km, а Нови Сад око 70 km. Надморска висина заштићеног подручја се креће од 82 m колика је висина у крајњем северу код Апатина, до 78 m колика је висина у јужном делу код Каравукова.

Подручје природног добра ПП „Доња Мостонга“ представља типичан пример панонског предела са присутним станишним типовима и врстама карактеристичним за евроазијску степску зону, који у овом делу Европе достижу своје крајње границе или су јединствени за подручје Панонске низије. Хидролошки градијент између узвишења речних греда и дна палеомеандара условљава распоред мочварних, ливадских и шумостепских станишта као основних предеоних целина. Велику улогу у настанку и обликовању овог предела током протеклих миленијума је имао човек од чијих традиционалних видова коришћења предела који су у одређеној мери опстали на подручју природног добра и данас умногоме зависи опстанак ретких панонских врста и станишних типова. Ова антропогена компонента, поред тога што представља вредно културно-историјско и етноагрикултурно наслеђе народа који су насељавали и насељавају Панонску низију, данас има и улогу у очувању угрожених панонских врста и станишта.

Панонска шумо-степа се као један од најређих станишних типова у Европи налази на списку станишта приоритетних за заштиту Директиве о стаништима Европске уније, при чему подручја на којима се јавља представљају потенцијалне делове еколошке мреже „Natura 2000“. Строго заштићене, а уједно и међународно заштићене врсте инсеката представљају темељну вредност простора за стављање под заштиту. Многе су монофагне врсте у ларвеном стадијуму, (храстова стрижибуба (*Cerambyx cerdo*), велики јеленак (*Lucanus cervus*) и очување биљака хранитељки је од кључне важности за њихов опстанак. Поред своје атрактивности, лептири и опнокрилци су значајни и као полинатори.

Разноврсна фауна риба (међу којима су и економски значајне и риболовно атрактивне врсте: штука (*Esox lucius*), смуђ (*Sander lucioperca*), сом (*Silurus glanis*), буцов (*Leuciscus aspius*), шаран (*Cyprinus carpio*), мрена (*Barbus barbus*) и деверика (*Abramis brama*) пружа и обезбеђујуће и културне екосистемске услуге: риба уловљена током вршења рекреативног риболова представља извор хране, а такође пружа и вршење рекреативне активности. Ове екосистемске услуге обезбеђују вредну добит и корист разним друштвеним и економским секторима, као и људима који живе у околини будућег заштићеног подручја, али и посетиоцима. Богатство и вредност фауне сисара огледа се у присуству бар 10 строго заштићених врста, од којих треба посебно истаћи строго заштићене врсте слепих мишева, патуљастог миша (*Micromys minutus*), ласицу (*Mustela nivalis*), видру (*Lutra lutra*) и дивљу мачку (*Felis silvestris*).

3.1.2.2. Природни ресурси

Минералне сировине

На простору обухвата Просторног плана налазе се, изворишта/лежишта и истражни простори подземних и термо-минералних вода, са овереним билансним резервама и лежишта опекарских сировина и песка. Експлоатација минералних сировина се врши под условима које прописује Закон о рударству и надлежни Секретаријат за енергетику и минералне сировине.

На овом простору налазе се геотермалне бушотине Pb-1-H, Pb-2-H и Pb-3-H Пригревица Бања и бушотине Pgr-1-H и Pgr-2-H Пригревица.

3.1.3. Културно наслеђе

На простору ПИО „Горња Мостонга“ најстарији трагови човекове активности потичу из неолита, а представник тог периода је старчевачка културна група откривена у близини реке Мостонге. Археолошки налази указују на постојање насеља и у неолиту у околини данашњег Кљајићева. Из млађег неолита присутни су остаци винчанске културе. На локалитетима у околини Богојева, Каравукова и у близини Сомбора су пронађени пехари, статуете, керамика, амајлије и други налази који сведоче о

постојању винчанске културе на овим просторима. Од непокретних културних добара у Сомбору се издвајају Градска кућа (зграда Жупаније) и градска библиотека „Карло Бјелицки“ у Сомбору као културна добро од великог значаја. Поред њих ту је и неколико других објеката који се издвајају.

У границама природног добра ПИО „Средња Мостонга“ нема непокретног културног наслеђа, али се са обода заштићеног подручја могу видети најближи објекти те врсте. У Апатину су Римокатоличка црква Узнесења Маријиног, православни храм Сабор светих апостола и многи други објекти, Римокатоличка црква у Свилојеву, археолошко наслеђе из атара Дорослова са бројним предметима из енеолита. Према евиденцији Покрајинског завода за заштиту споменика културе у насељима око природног добра се налази укупно 13 заштићених споменика културе и сви су у општини Апатин. Чак 12 оваквих објеката је у самом Апатину (гробница породице Вајндл на гробљу, гробница породице Фердинанда Шпајзера на гробљу, камени кип св. тројства у Улици српских владара, комплекс црпне станице „Кучка“ у атару, кућа на углу улица Димитрија Туцовића и Франца Розмана, надгробни споменик породице Франца Шпајзера на гробљу, римокатоличка црква Срца Исусовог, родна кућа Ервина Шинка у улици Петра Драпшина бр. 11, сакрални споменик на улазу у гробље, стари погон фабрике чарапа Вукица Митровић у улици И. Л. Рибара бр. 12, римокатоличка црква Свете Ане у Дунавској улици и центар Апатина), док се један налази у Сонти (Вајндлеров дворца са економским двориштем).

Археолошки локалитет „Доња Брањевина“ налази се на тремеђи атара Дероња, Оџака и Каравукова у непосредној близини ПП „Доња Мостонга“. Непокретна културна добра из средњовековног периода представљају такође вредан и значајан потенцијал у окружењу Парка природе „Доња Мостонга“, где се по изузетном наслеђу из тог периода издваја Бач са Фрањевачким самостаном и тврђавом Бач. У Дероњама је заштићени споменик културе српска православна Црква Архистратига Михаила.

3.1.4. Вредности карактера предела

ПИО „Горња Мостонга“ представља нижу просторну целину која је под утицајем подземних вода које потичу са околних подручја, међу којима су и лесни плато Бачке, а на северним деловима предметног простора осећа се и хидролошки утицај простране пешчаре међуречја Дунава и Тисе. Новија истраживања указују на могућност повезаности неких заслањених подручја међуречја Дунава и Тисе и са подземним водама дубљих геолошких слојева.

Постојећи систем канала за одводњавање, изграђен са циљем раслањивања слатина путем снижавања нивоа подземне воде, убрзава отицање унутрашњих вода, спречавајући редовна пролећна плављења депресија. У периодима са већим количинама падавина најнижи делови терена су под водом, што успорава или онемогућава планирано раслањивање подручја. Расцепкани остаци травних станишта се налазе на подручју између Бачког лесног платоа и плавног подручја Дунава. У природном стању пределом су доминирале панонске пустаре, формирајући матрицу предела, унутар којих се налазила мање-више повезана целина влажних станишта, а касније и људских насеља. Матрицу данашњег предела чине обрађене површине а фрагментирани остаци природних станишта представљају острва. Антропогеног порекла су острва урбанизованих површина као што су насеља, економије, интензивни рибњаци и сметлишта. Насеља, радне зоне и пољопривредне економије су међусобно повезане инфраструктурним коридорима, од којих је најзначајнија мрежа асфалтираних путева. Привремени водотоци су били природни еколошки коридори подручја, који су код пролећних високих водостаја повезивали просторно одвојена влажна станишта у јединствену хидролошку целину Мостонге. Присуство бројних запуштених речних корита је обезбедило и везе према плавном подручју Дунава, једном од највећих еколошких коридора Европе. Мали водотоци подручја су исушени регулацијом вода или су претворени у мелиоративне канале. Канали су преузели улогу

еколошких коридора, обезбеђујући кретање врстама влажних и травних станишта. Како еколошки коридори треба да садрже тип станишта које повезују, а на простору не постоје остаци природних шума, пољозаштитне појасеве не можемо сматрати еколошким коридорима.

ПИО „Средња Мостонга“ се налази на граници подручја листопадних шума и шумо-степског подручја унутрашњости Карпатског базена. Климатски услови Подунавља омогућавају развој листопадних шума чије је распрострањење између Мостонге и плавног подручја Дунава ограничено геоморфолошким и хидролошким особинама терена. Депресије више речне терасе, због близине подземне воде, су заслањене и неповољне за развој дрвенасте вегетације. Препознатљиви облици речног рељефа (палеомеандри, греде, остаци речног тока) формирају разноврсне површине са различитим степенима заслањености земљишта, условљавајући појаву мозаика мочварних, травних и шумских станишта. Мозаичност станишних типова повећавају мање површине, покривене песком и подручја на којима се заслањено земљиште јавља испод површине, омогућавајући развој степске вегетације или посебног типа светлих храстових шума. Шума храста лужњака на заслањеној подлози је један од специфичних станишних типова Панонске шумо-степе, који је настао од некадашњих поплавних шума постепеним заслањивањем речне терасе услед померања и спуштања равни плавног подручја. Остаци ових шума јављају се по целом подручју. Најбоље очувани остатак светлих, заслањених шума лужњака се налази у шуми Курјачици а препознатљиви остаци заједнице се налазе по рубним деловима Дорословачке шуме. Групације стабала и врстама богати шибљаци по слатинским пашњацима представљају деградиране остатке ове заједнице. Нека од најрепрезентативнијих подручја са очуваним фрагментима и остацима панонских лужњакових шума на солоњцу се налазе само на простору средње Мостонге па су у биодиверзитетском, фитоценолошком и конзервационом смислу јединствени у Србији. Остаци ових шума спадају у изузетно вредне примере шумо-степских панонских шума, који су у нашој земљи очувани, само у долини Мостонге, док су на простору Панонске низије заступљени још само на мањем броју локалитета у источном делу Мађарске. Овакав јединствен распоред станишних комплекса чини посебним простор средње Мостонге у погледу разноврсности живог света. Присуство ретких и угрожених врста биљака, станишних типова као и ретких и угрожених животињских врста указују на изузетну вредност и значај овог подручја. Панонски шумо-степски мозаик на солоњцу у долини средње Мостонге спада у јединствена очувана природна и блиско природна подручја у Војводини данас и због наведених специфичности спада у један од центара биодиверзитета у Србији. Овакав мозаик станишта, поред неоспорног богатства присутних природних вредности на њима и њиховог доминантног положаја у односу на друге типове очуваних природних и блиско природних станишта у Војводини, истовремено је при врху међу стаништима која карактерише недовољна законска заштита.

Заштићено подручје **ПП „Доња Мостонга“** је смештено на алувијалној тераси, чији је рељеф на овим просторима настао као последица еволуције тока Дунава и померања његовог речног корита од истока ка западу и југу. На површини алувијалне терасе јасно се истичу стари речни токови и обалски брежуљци које је Дунав остављао иза себе приликом сваке промене речног корита. Хидролошки градијент између узвишења речних греда и дна палеомеандара условљава распоред мочварних, ливадских и шумостепских станишта као основних предеоних целина. Подручје природног добра представља типичан пример панонског предела са присутним станишним типовима и врстама карактеристичним за евроазијску степску зону, који у овом делу Европе достижу своје крајње границе или су јединствени за подручје Панонске низије. Шумска вегетација алувијалне терасе, као станиште изван утицаја поплавних вода, је формирана под утицајем изражене континенталне климе, која је карактеристична за шумо – степску зону Војводине. Заштићено подручје се простире између насеља Бач који је центар истоимене општине, као и насеља Дeroње и Каравуково који припадају општини Озаци. Сва насеља се налазе на периферији заштићеног подручја. Државним путевима I и II реда, као и железничком пругом, заштићено подручје има добру

саобраћајну повезаност са свим насељима која се налазе у близини заштићеног подручја. Оџаци као општински центар је од заштићеног подручја удаљен око 10 km, док су Бач, Дeroње и Каравуково удаљени око 2 km а Нови Сад око 60 km. Надморска висина заштићеног подручја се креће од 82 m до 84 m.

3.1.5. Становништво

На основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1991 - 2022. године извршена је анализа демографског развоја подручја Просторног плана. У посматраном подручју, у укупно 18 насеља, према резултатима пописа становништва 2022. године, живело је 96182 становника у 39086 домаћинстава, просечне величине од 2,5 чланова по домаћинству.

У обухвату Просторног плана се налази 18 насељених места, док ће након дефинисања коначне границе обухвата Просторног плана, за даљу анализу демографског развоја подручја бити приказано становништво насеља која се налазе уз границу или у оквиру заштићеног подручја. Анализа је извршена на основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1991- 2011. године.

Број становника западнoбачке области је у опадању у периоду 1991-2022. године. Општина Бач иако не припада Западнoбачкој области, својим положајем на крајњем западу АП Војводине, има одлике као и остале јединице локалне самоуправе у поменутом делу АП Војводине. Депопулација је посебно изражена у сеоским насељима. Највеће насеље у обухвату је град Сомбор са 41814 становника, док је насеље са најмањим бројем становника Растина са 337 становника.

Табела 1: Број становника у обухвату Просторног плана*

ЈЛС	Насеље	Година пописа			
		1991	2002	2011	2022
Сомбор град	Риђица	2767	2590	2011	1482
	Растина	605	566	411	337
	Станишић	2059	2201	1810	1309
	Гаково	5048	4808	3987	2914
	Светозар Милетић	3236	3169	2746	2162
	Сомбор-град	51471	47623	47623	41814
	Дорослово	1864	1830	1497	1084
Апатин	Апатин	18389	19320	17411	14613
	Свилојево	1278	1364	1219	880
	Сонта	5990	4992	4331	3194
Оџаци	Богојево	2301	2120	1744	1245
	Каравуково	5607	4991	4215	3586
	Српски Милетић	3663	3538	3038	2486
	Дероње	2889	2847	2478	2106
Бач	Бач	6046	6087	5399	4405
	Бођани	1323	1113	952	686
	Вајска	3272	3169	2834	2301
	Укупно	119799	114330	105717	88626

*насеља у обухвату према Одлуци о изради Просторног плана

3.1.6. Мрежа и функције насеља

Мрежу насеља на простору обухваћеном оквирном одлуком о изради Просторног плана чини укупно 17 насеља, од којих седам насеља припада Граду Сомбору: Риђица, Растина, Гаково, Станишић, Светозар Милетић, Сомбор-град и Дорослово, три насеља припадају општини Апатин (Апатин, Свилојево и Сонта), четири насеља у општини Оџаци (Богојево, Дероње, Каравуково и Српски Милетић) и три насеља општине Бач (Бач, Бођани и Вајска).

Осим насеља која представљају центре општине, односно Града, сва насеља су сеоског карактера.

У оквиру обухвата Просторног плана заступљена су насеља средње просечне величине. Дистрибуција становништва према величинским категоријама у насељима у обухвату показује да је девет насеља у величинској категорији од 1001-3000 становника, три насеља су у категорији 3001-5000 становника, док три насеља имају мање од 1000 становника, а град Сомбор и Апатин се као центри јединица локалне самоуправе издвајају са већим бројем становника. Просечна популациона величина насеља је од 5213 становника.

У оквиру заштићених природних подручја према Студијама заштите налази се мањи број насеља која могу да имају утицај на заштићена природна подручја.

3.1.7. Јавне службе

У насељеним местима заступљене су све неопходне јавне службе од месних канцеларија, предшколских и школских установа, домова здравља, домова културе, библиотека и пошта, до здравствених установа, апотека, ветеринарских станица и спортско-рекреативних садржаја. Постојеће службе је неопходно унапредити, а недостајуће планирати у зависности од потреба локалне заједнице.

Посматрајући насељена места која се налазе на подручју обухвата Просторног плана и узимајући у обзир њихову величину и карактер, покривеност и заступљеност јавних служби у највећој мери задовољава потребе становништва.

3.1.8. Привреда

По привредно-економском и етнолошки традиционалном погледу, шире подручје слива Мостонге је изразито пољопривредног карактера. Земљишни покривач изузетног квалитета, умерено - континентална клима и велики потенцијали коришћења воде омогућавају развој различитих видова пољопривредне производње, као и развој агроиндустрије на бази расположивих сировина биљног и животињског порекла. У осам катастарских општина које гравитирају око заштићеног подручја највећи део простора чини пољопривредно земљиште. Пољопривредна производња представља једну од најзначајнијих грана привреде и велики проценат становништва се бави пољопривредом као основном или допунском делатношћу. Обрадиве површине најчешће захватају ратарске и повртарске културе.

Пољопривреда

Шире подручје слива Мостонге има изразито пољопривредни карактер, јер поседује земљиште врхунског квалитета, умерено континенталну климу, са могућношћу коришћења обиља воде и богатом традицијом пољопривредне производње.

У окружењу заштићеног подручја ПИО „Горња Мостонга“ налази се пољопривредно земљиште на коме се одвија интензивна пољопривредна производња. Изразито доминирају површине под оранцама са приближно 93%, ливаде и пашњаци захватају приближно 6%, док све остале категорије земљишта укупно обухватају мање од 1%. Оваква структура коришћења земљишна истиче ратарство као доминантну грану пољопривреде, а у оквиру тога приближно две трећине су под житарицама, око 20% под индустриским биљем, а око 3% под крмним културама, ма да се ови податци могу сматрати оквирним, јер су подложни осцилацијама на годишњем нивоу. Повртарска производња је релативно развијена, нешто заступљенија у КО Светозар Милетић, где на значају добија узгој паприке.

Воћарство и виноградарство тек задњих година почињу да заживљава и поред тога што постоје добри климатске и педолошке предиспозиције, поготово на лесној тераси. Релативно велике површине под пашњацима и ливадама пружају шансу за полуинтензивно сточарство утемељено и у традицији овог краја (чувена овца сомборска цигаја, од чијег се млека правио ексклузивни сомборски сир у качици), међутим ове могућности тренутно су недовољно искоришћене.

На подручју ПИО „Средња Мостонга“ ратарство је такође преовлађујућа пољопривредна делатност, наравно уз доминацију житарица. Воћарство је у зачетку (трешње у Каравукову, малине у Дорослову), али постоје природне предиспозиције за развој. У насељима око заштићеног подручја сточарство представља, по свом обиму значајну привредну грану. Пашњак Горња слатина заузима преко 400 ha и на њему се напаса више стотина крава и оваца Дубске (Влашићке) праменке. У Свилојеву такође постоји значајан сточни фонд, пре свега оваца, заснован на бази знатних пашњачких површина.

У атарима насеља Бач, Дeroње и Каравуково која се налазе у окружењу ПП „Доња Мостонга“ ратарство чини окосницу пољопривредне производње. Нарочито су заступљене житарице, а задњих година приметан је раст површина под сојом. Воћарство и виноградарство је занемарљиво. Сточарство је у Бачу слабо развијено и поред тога што постоје природни предуслови, али је ситуација у Дeroњама и поготово у Каравукову знатно боља.

Туризам

Туристичко-географски положај заштићеног природног подручја „Мостонга“ је повољан с обзиром на то да се налази у близини важних саобраћајница што такође значи да постоје и добри услови за развој туризма, јер су комуникативни правци истовремено и туристички правци.

Кључна вредност посматраног простора за развој туризма јесте јединственост биодиверзитета, нарочито флоре и орнитофауне, који је специфично повезан са распрострањем појаса сланих земљишта на коме су заступљене слане степе, шумо-степе и лужњакове шуме на солоњцу, присутне на нивоу целе Србије само дуж некадашњег тока Мостонге. Основни облик туризма који има добре потенцијале за развој на заштићеном подручју јесте екотуризам. Концепција одрживог развоја туризма односно екотуризма на заштићеном подручју требало би да се базира на одабраним принципима који укључују: креирање јединствене туристичке понуде на основу заштите природе, еколошку едукацију са интерпретацијом природних и културних вредности, зонирање туризма и сарадњу са локалним становништвом. Поред истицања јединствености, значаја и угрожености врста, вредно је споменути и колорит овог предела који може да привуче туристе различитих интересовања (истраживачи, студенти, ученици, поштоваоци природе, породице).

Поред природних вредности овог подручја, у непосредној близини налазе се и бројни културно-историјски садржаји (тврђава Бач, Археолошки локалитет „Доња Брањевина“, остаци турског купатила, Фрањевачки самостан итд.). Они представљају добру основу за развој туризма и стварање интегрисане туристичке понуде заједно са природним вредностима у границама заштићеног подручја.

Туристичке вредности подручја самог природног добра су недовољно наглашене, а везане су пре свега за развој села у његовој околини, односно за туристичку понуду традиционалних етнокултурних елемената локалног живота укључујући и начине коришћења природе. Унутар самог заштићеног подручја је могућ развој научно-образовног и екотуризма.

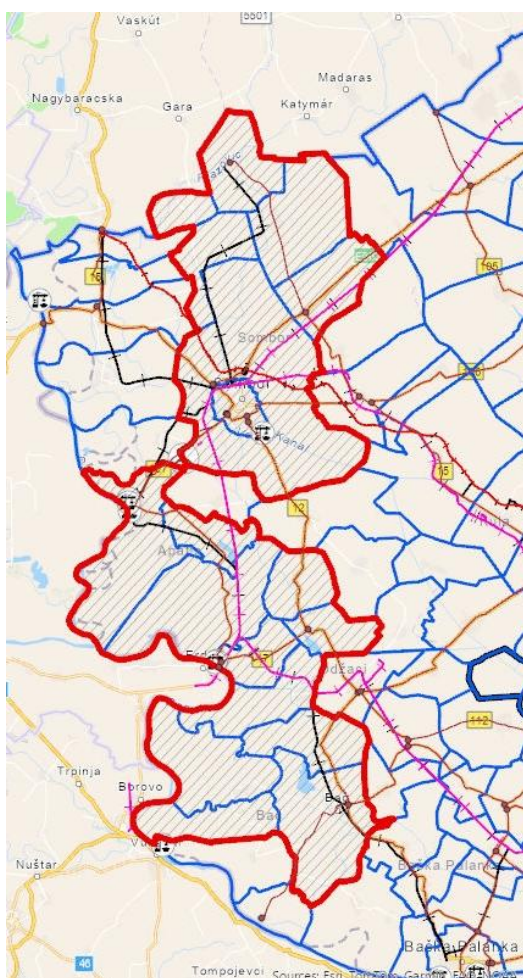
3.1.9. Инфраструктура

3.1.9.1. Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана постоје следећи видови саобраћаја: путни – друмски, железнички и водни. Путни - друмски саобраћај је основни вид саобраћаја у обухвату Просторног плана и својим капацитетима задовољава већину захтева за путничким и робним превозом, док се железнички и водни саобраћај користе само повремено, при превозу масовних роба у транзиту.

Путни - друмски саобраћај омогућује доступност и комуникацију предметног простора са окружењем и субрегионима. Основни саобраћајни капацитети предметног простора у домену путног - друмског саобраћаја су:

- **државни пут I6 реда бр.17/М-3**, државна граница са Хрватском (гранични прелаз Богојево) - Српски Милетић
- **државни пут I6 реда бр.15 (Е-662)/М-18/М-17.1/М-3**, државна граница са Мађарском (гранични прелаз Бачки Брег) – Бездан – Сомбор – Кула – Врбас – Србобран – Бечеј - Нови Бечеј - Кикинда - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Наково),
- **државни пут I6 реда бр.12 (Е-662)/М-18/М-17.1/М-7**, Суботица – Сомбор – Озаци - Бачка Паланка - Нови Сад – Зрењанин – Житиште - Нова Црња - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Српска Црња),
- **државни пут IIа реда бр. 107/Р-101**, Сомбор - Апатин – Богојево,
- **општинска путна мрежа** локалних самоуправа Сомбора, Апатина, Оџака и Бача.

Слика 1: Саобраћајна мрежа у обухвату Просторног плана

Основни путни правци и у саобраћајном смислу најзначајнији путни капацитети који се везују са обухваћеним простором су ДП бр.15 (на правцу исток – запад) и бр.17 (на правцу исток – запад). ДП бр.15 се пружа од границе са Мађарском (Бачки Брег) до ДП бр.16 у насељу Бездан, док је ДП бр.16 од границе са Хрватском (Бездан) преко насеља Бездан до Сомбора. ДП бр.17 се у јужном делу обухвата пружа од границе са Хрватском (Богојево) до ДП бр.12 у насељу Српски Милетић. ДП бр.12 се пружа од Суботице преко Сомбора и Оџака до Бача и Бачке Паланке.

Општински путни правци, омогућују везе са категорисаном путном мрежом (ДП бр.17, бр.15, бр.12, бр.107), а исто тако повезују насеља у обухвату Просторног плана. Планским решењима локалних самоуправа, предвиђена су значајна улагања у изградњу /реконструкцију општинске путне мреже чиме ће се побољшати унутар и међуопштинско повезивање као и приступ до локалитета у оквиру посебне намене.

У оквиру локалних самоуправа у обухвату Просторног плана Сомбор (КО Сомбор I и Сомбор II, Растина, Риђица, Светозар Милетић, Гаково и Дорослово), Апатин (КО Апатин, Свилојево и Сонта), Оџаци (КО Богојево, Дероње, Каравуково и Српски Милетић), Бач (КО Вајска, Бођани и Бач) налазе се и некатегорисани путеви (шумски, атарски и приступни путеви), који су радијалног облика и повезују насеља и садржаје ван грађевинског подручја.

Железнички саобраћај на простору обухваћеним Просторним планом је заступљен преко категорисаних пруга магистралног, регионалног и локалног нивоа. Магистрална пруга МЖП бр.110/Е-771, Суботица – Богојево - државна граница - (Erdut) и локална ЛЖП бр.307, Врбас – Сомбор су у обухвату - ван посебне намене, док се у оквиру посебне намене налазе регионална пруга РЖП бр.207, Нови Сад - Оџаци - Богојево, коридори железничких пруга ван експлоатације (ЖПВЕ бр.15), Сомбор – Риђица, (ЖПВЕ бр.16), (Сомбор) – Распутница Стрилић – Бачки Брег, (ЖПВЕ бр.17), Сомбор – Апатин – Апатин Фабрика, (ЖПВЕ бр.19), Каравуково – Бач².

Водни саобраћај на простору обухваћеним Просторним планом заступљен је преко међународног пловног пута реке Дунав, са значајним просторно и инфраструктурно прихватно - манипулативним и превозним капацитетима на предметном сектору пловног пута од ~km 1407+800 до ~km 1334+200 (међународне луке Богојево и Апатин, МПП Апатин, ПОНТ Апатин).

Немоторни саобраћај је заступљен преко бициклических коридора међународног, националног и локалног ранга. Међународна бициклическа стаза – циклорекоридор Еуро Вело 6³ - Дунавски коридор је утврђена ЕУ агендом, националне циклостазе су уз каналску мрежу из система ОКМ ХС ДТД и категорисану путну мрежу, док су локалне циклостазе уз мрежу путева најнижег нивоа.

Ваздушни даљински саобраћај за потребе овог подручја се одвија преко аеродрома „Никола Тесла“ (за путнички и карго саобраћај), док се за спортско-туристичке намене могу користити летишта у непосредној близини (Стапар, Карађорђево), ван обухвата плана. Статус некадашњег аеродрома посебне намене (војни) Сомбор није дефинисан и као такав се у планским решењима не утврђује као површина јавне намене – саобраћајни терминал ваздушног саобраћаја.

На основу саобраћајних анализа може се закључити да саобраћајна инфраструктура (путно-друмски, железнички и водни саобраћај) у оквиру овог простора даје добре основе за надоградњу, реконструкцију, чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју, на одговарајућем нивоу комфора и саобраћајне услуге, као и брзе комуникације у оквиру овог простора.

² Одлуком Владе РС (Сл.Гл. РС бр.9/20) некадашњим локалним пругама је одузето својство добра у општој употреби за саобраћајну инфраструктуру. Земљиште утврђено укинутим коридорима и даље је у власништву РС, односно управљача железничком инфраструктуром.

³ (Nantes – Tours – Orleans – Nevers – Chalon-sur-Saône – Basel – Passau – Ybbs – Linz – Vienna – Bratislava – Budapest – Belgrade – Bucharest – Constanța)

3.1.9.2. Водна и комунална инфраструктура

Водопривредна делатност на заштићеном подручју је првобитно подразумевала одводњавање сувишних вода са подручја и одбрану од поплава, а ради омогућавања насељавања до тада непроходних мочварних и за живот неповољних терена који су практично отети од природе. Нарочито је било битно омогућење животних услова у насељима и пољопривредне производње на великим површинама које су отргнуте од воде.

ПИО „Горња Мостонга“

Мостонга је, услед наведених радова у циљу задовољења потреба човека за повећањем обрадивих површина, данас практично нестала. После прокопавања Великог бачког канала, Мостонга је подељена на два дела. Горњи део се уливао у Велики бачки канал. На уливу је изграђена црпна станица капацитета 3 m³/s која је служила за прикупљање воде у канал тако да је речица полако постајала одводна мрежа. Тако је почело исушивање многобројних бара и привођење земљишта пољопривредној намени. На заштићеном подручју се налази систем за одводњавање Северна Мостонга.

Потенцијално штетни ефекти примене пестицида на заштићено подручје појављују се у облику загађења воде и земљишта: предозирање код употребе хемикалија и фитосанитарних производа, површинско влажење и спирање по профили земљишта до подземних и површинских вода (услед киша или наводњавања), промет пестицида преко ланаца исхране, доспевање на или у земљу и воду биљних и животињских остатака у којима има накупљених трагова пестицида, непосредно доспевање честица из атмосфере и слично.

Постојећа насеља у окружењу (Риђица, Крушевље, Гаково, Станишић, Ранчево, Билић, Светозар Милетић, Сомбор, Чоноплја и Кљајићево) која се налазе на територији града Сомбора имају претежно непосредан утицај на заштићено подручје, с обзиром на чињеницу да се грађевинска подручја неких од ових насеља делом граниче са њим. Утицај насеља на стање заштићеног подручја има за последицу, пре свега, погоршање квалитета животне средине. Распростирање загађујућих материја према заштићеном подручју најчешће се врши хидролошким и атмосферским путем.

Загађење земљишта, површинских и подземних вода врши се углавном од стране комуналних и атмосферских отпадних вода насеља, претежно у виду површинских извора емисије загађујућих материја. Као површински емитери, велики проблем представљају процедне воде са баштенских површина, складишта стајњака, горива и депои других материјала који су периодично у контакту са подземним водама. На територији града Сомбора комуналне отпадне воде се пречишћавају само у граду Сомбору, уз напомену да мрежа фекалне канализације покрива око 47 одсто градске територије, док остала насељена места немају изграђене канализационе системе и постројења за пречишћавање вода и у већини случајева испуштају своје отпадне воде у септичке јаме, чак и у старе копане бунаре. Проблем одржавања пропусних септичких јама веома је изражен због таложења суспендованог материјала јер јаме после одређеног времена постају неупотребљиве, те се врши копање

Системи водоснабдевања на подручју града искључиво користе подземну воду која се захвата бунарима. Дугорочни значај у водоснабдевању имају два водоносна слоја: дубљи или субартешки слој, који се налази на дубини од 120 до 140 m који, по правилу, има квалитетну воду за пиће али због своје мале дебљине није издашан и не може задовољити масовну потрошњу и плићи слој, који се налази на дубини 50-100 m и издашнији је, прихрањује се површинским водама али има тврду воду и висок садржај гвожђа, а врло често су прекорачене граничне вредности и осталих параметара. Највећи део система водоснабдевања у општини се ослања на плићи - издашнији водоносни слој. Прерада, односно кондиционирање воде (које се заправо своди само на уклањање гвожђа) врши се у систему јавног водоснабдевања у граду

Сомбору, док се у свим осталим насељима за водоснабдевање користи сирова вода директно из бунара уз хлорисање. Водоснабдевање града Сомбора се врши са локације ЦСВ „Јарош“ из бушених бунара дубине 60-80 m. Неконтролисано црпљење подземних вода а тиме и стално обарање њиховог нивоа је већ деценијама присутно на овом простору. Посебно су индикативна све учесталија бушења бунара и њихова употреба за наводњавање. нових на другим локацијама.

Промене водног режима

Повећање површине и побољшање квалитета обрађених површина се већ вековима сматра приоритетним циљем развоја у Војводини. Заслањени типови земљишта се сматрају деградованим, а за побољшање њихових веома скромних производних капацитета традиционално се издвајају значајна средства. Први степен мелиорације слатина је смањење нивоа фреатске издани изградњом система канала за одводњавање, који је на предметном простору био изграђен током XX века. Нарушавање водног режима карактеристичног за континенталне слатине који подразумева сезонска узлазно-силазна кретања подземних и површинских вода богатих солима натријума, магнезијума, калијума је један од најизраженијих угрожавајућих фактора на подручју природног добра. Изградња хидросистема ДТД је поспешила одржавање низа помоћних мањих каналских мрежа које су данас присутне готово на свим слатинама у Војводини. Нестанак влажних станишта као резултат сниженог нивоа подземне воде или директног пресецања корита језера, бара и депресија мелиоративним каналима се уочава на целом простору. Постојећи систем мелиоративних канала (слика 38) пресеца све депресије, при чему одводи и воду која потиче од падавина. Као резултат одводњавања (Andrejev, 2015), од 32 слане баре и језера набројаних у плану одводњавања за 1912. годину данас су опстале појединачне веће баре и 2 слана језера.

Због великих осцилација годишњих количина падавина, упркос изграђеног система за одводњавање, у изразито влажним годинама долази до плављења нижих делова терена. Периодично плављене слатине нису повољне за обраду, због чега се и даље користе као ливаде и пашњаци. У годинама са просечним количинама падавина, ове слатине се под утицајем мелиоративних канала исушују у ранијој фази вегетационог периода у односу на природно стање због чега се продукција биомасе смањује.

Вода

Обезбеђивање воде је екосистемска услуга која се односи на пречишћавање, ретенцију и складиштење воде у различитим типовима водених објеката, као и њено коришћење у домаћинствима, пољопривреди и индустрији. Вода се на ширем подручју природног добра јавља у виду површинских и подземних вода. Површинске воде потичу из неколико извора: оцедне воде од падавина које се скупљају на суседним подручјима и које површински директно отичу у воде; непосредне падавине: падавине које се сакупљају у воденим објектима; водени вишак: влага земљишта која непрекидно одлази у водотокове; вода из подземних депоа која се празни директно у водене објекте. Подземна вода са дубине преко 800 метара је сигурна за пиће, но на мањим дубинама, нарочито на дубинама мањим од 20 метара, она је загађена фекалним материјама, а на дубинама до 40 m и арсеном. Ипак, у Војводини, што важи и за заштићено подручје, 70% воде коју користе домаћинства и индустрија обезбеђује се из подземних извора. Екосистемске услуге подручја, поред доприноса очувању биолошке разноврсности, испољавају се у регулисању водног режима ширег подручја. Обезбеђење оптималног водног режима за слатинска станишта подразумева задржавање подземних вода, чиме се смањује потреба за одводњавањем, што доводи до повећања водних резерви обрађених површина по рубовима заштићеног подручја чиме се доприноси адаптацији летњим сушама, као пратећим појавама глобалног загревања у нашем региону.

Управљање водним режимом

Кључни фактор за одржавање екосистема на подручју природног добра је очување и унапређење годишње динамике подземних и површинских вода које обезбеђују

кретање соли у подлози и егзистенцију слатинских екосистема (ŠeffEROVÁ StanOVÁ & al., 2008) чиме се поспешује очување пре свега најосетљивијих група организама везаних искључиво за ове типове станишта на простору Панонске низије: сукулентних халофитских биљака, неких врста птица шљукарица и других мочварица и појединих група рачића и инсеката. Због тога су будуће активности на заштити и пројекти ревитализације панонских континенталних сланих влажних станишта усмерени ка онемогућавању и ублажавању околних антропогено условљених негативних чинилаца који доводе до поремећаја водног режима, попут прокопавања нових канала, рибњака, земљаних радова ширих размера, упуштању вода у слана језера Медура, Крушевље и слично. И најмањи насипи и јарци на слатинама мењају њихов хидролошки режим па их, уколико нису од великог значаја, у циљу ревитализације слатинских станишта треба затрпати и поравнати. Када ово није могуће остварити, уставе и земљани насипи могу бити изграђени на одговарајућим локацијама како би задржали воду (Kelemen & Warner, 1996). Такви пројекти су изведени у Мађарској уз подршку фондова ЕУ. Мониторинг спроведен након ових радова је показао да је као резултат пројекта заустављен процес фрагментације ливада, да је успостављена веза између сувих ливада и влажних станишта, односно природни образац површинских токова је опет успостављен заједно са природном хидрологијом сланих мочвара. Примарни циљ оваквих пројеката ревитализације на подручју „Горње Мостонге“ треба да буду слана језера Медура и Крушевље и некадашње слане баре између Билића и Светозара Милетића (Бела бара и Мала бара). Основни циљеви заштите водених станишта су везани за: 1) очување геоморфолошких, хидролошких и предеоних карактеристика; 2) очување и поспешивање чинилаца који утичу на регулацију природних карактеристика појединих категорија станишта; 3) усмерена еколошка ревитализација нарушених и несталих станишта; 4) остваривање услова који су неопходни за очување стабилности популација свих дивљих врста и станишних типова; 5) усклађивање постојећих привредних активности са потребама заштите природних вредности.

Такође, ради утврђивања могућности побољшања стања сланих језера и сланих бара на подручју природног добра је потребно истражити динамику кретања подземних вода на локалном и регионалном нивоу и испитати утицај отворених фреатских окана у зони хидролошког утицаја на заштићено подручје. Паралелно са поменутих активностима је неопходно спровести програм мониторинга циљних група организама и станишних типова како би се могли проценити и вредновати њихови резултати. Поред тога присуство привремених бара и мочвара, односно њихово исушивање током летњег периода је значајно као природни механизам за спречавање насељавања предаторских врста риба. Отворена водена станишта са сталним нивоом воде су, за разлику од бара и мочвара, повољна за насељавање алохтоних предаторских врста риба које имају неповољан утицај на популациону структуру водоземаца (Porej, 2004). Ларве водоземаца, односно младе јединке које се интензивно развијају и расту, као и врсте које су генерално више везане за воду, више су и изложене утицају загађујућих материја растворених у води. Многе студије су већ документовале утицај седимената, загађења азотом и тешким металима на смањену стопу преживљавања, раста и развоја код водоземаца. Генерално, повећање процента коришћења земљишта у водном сливу, доводи до смањења квалитета воде што смањује специјски диверзитет присутних алги, чиме се смањује и количина доступне хране за ларве водоземаца.

ПИО „Средња Мостонга“

Прокопавањем Великог бачког канала од Бачког Моноштора до Бачког Градишта у периоду од 1793. до 1802. године, Мостонга је подељена на два дела. Горњи део се уливао у Велики бачки канал, где је изграђена црпна станица, која је служила за прикупљање воде у канал, тако да је речица полако постајала одводна мрежа. Пре копања Великог канала, Мостонга се снабдевала водом с пешчаре, северно од Риђице (у Мађарској) када се кроз корито Мостонге, у пролећном периоду, сливало до 40 м³ воде у секунди.

Коритом Мостонге трасиран је канал Оџаци–Сомбор и то од предводнице Чичови код Сомбора па до спајања са каналом Богојево-Бечеј југоисточно од Српског Милетића. Коритом Мостонге трасиран је и део канала Богојево-Бечеј и то од рачвања код Српског Милетића па до Каравукова. Од Каравукова до Бача у правцу југоистока природним и широким коритом Мостонге трасиран је канал Бачки Петровац- Каравуково.

Из горе наведеног се може закључити да су, услед значајног утицаја људских активности, најзначајнији површински токови заштићеног подручја каналисани делови некадашњег природног водотока Мостонге, односно деоница канала Оџаци – Сомбор (која обухвата преводницу „Српски Милетић“), затим деоница канала ДТД Бечеј-Богојево (југоисточно и јужно од заштићеног подручја), као и канали детаљне каналске мреже за одводњавање који су у њиховом сливном подручју. Поред наведених канала на подручју некадашњег слива Мостонге, налазе се два већа рибњака; рибњак „Свилојево“, који се простире између насеља Свилојево и Сонта и други, нешто мањи рибњак „Српски Милетић“, код истоименог насеља.

У обухвату граница заштићеног подручја „Средње Мостонга“ налазе се, идући од севера ка југу, следећи системи за одводњавање: „Апатин 9-3“, „Свилојево-Сонта“ и „Каравуково“. У наставку су наведени основни подаци о сливовима на основу водопривредног информационог система надлежног водопривредног предузећа ЈВП „Воде Војводине“:

- Систем/слив за одводњавање „Апатин 9-3“, којим се преко главног канала у сливу, под називом „9-3а“, црпне станице „9-3а“ и мреже канала нижег реда, вода са подручја слива одводи у Дунав.
- Систем/слив за одводњавање „Свилојево -Сонта“ (слика 3), којим се преко главног канала у сливу под називом „Главни“ и мреже канала нижег реда, вода са подручја слива одводи у канал основне каналске мреже хидросистема ДТД Оџаци-Сомбор. Граница заштићеног подручја пролази кроз рибњак „Сонта“.
- Систем/слив за одводњавање „Каравуково“ (слика 4), унутар којег се налази рибњак „Српски Милетић“. Рибњак се протеже уз канал ДТД Оџаци-Сомбор на слатинастој низијској депресији.

Пописи вода I реда, природних и вештачких водотока I реда утврђени су Одлуком о утврђивању пописа вода I реда („Сл. гласник РС“, бр. 83/2010). У складу са наведеном Одлуком, канали Хидросистема Дунав-Тиса-Дунав (Хс ДТД), Канал Оџаци – Сомбор и Канал Бечеј – Богојево су наведени у списку вода I реда као вештачки водотоци.

Промене водног режима

Нарушавање водног режима карактеристичног за континенталне слатине, који подразумева сезонска узлазно-силазна кретања подземних и површинских вода богатих солима натријума, магнезијума и калијума, један је од најизраженијих угрожавајућих фактора на подручју природног добра. Тренд повећања површина под обрадивим земљиштем и побољшање квалитета обрадивог земљишта већ се вековима сматра приоритетним циљем развоја у Војводини. Ово је праћено бројним покушајима превођења степских, мочварних и заслањених станишта у обрадиво земљиште, као и изградњом хидросистема ДТД, који је успео одржавање система каналске мреже која је данас присутна готово на свим слатинама у Војводини.

Снижавање нивоа подземне воде и измена динамике водног режима слатинских комплекса доводи до опадања нивоа фреатске издани што за последицу има смањење површина под мочварама и периодично плављеним ливадама, а динамични процес заслањивања и раслањивања помера се према раслањивању. Ова појава директно угрожава најспецифичније типове станишта на овом подручју. Сукцесија вегетације се одвија у правцу формирања сувљих (ксерофилнијих) станишних типова у односу стање пре изградње мелиоративне мреже. Заједнице заслањене ливаде и слане степе могу бити замењене степом на лесу путем природне сукцесије, под условом да унутар подручја постоје очувани остаци степске заједнице. Исушене и раслањене слатинске

заједнице постају све сиромашније врстама и бивају замењене травним заједницама у којима доминирају широко распрострањене и рудералне врсте, које су компетитивно снажније - попут приревине (*Elymus repens*) (Molnár et al., 2012). Поред планског снижавање нивоа подземне воде под утицајем мреже мелиоративних канала, може доћи до локалног снижавања подземне воде под утицајем позајмишта песка или земље. Експропријацијом материјала испод нивоа фреатске издани настају језерца – отворена фреатска окна која у топлијим периодима године испаравају велику количину воде, која се надокнађује из подземне воде околног простора. Под утицајем испаравања, долази до пада нивоа фреатске издани на сливу ових позајмишта, што може довести до исушивање влажних станишта. Позајмиште песка уз руб Дорословачке шуме (слика 45) смањује водне резерве земљишта, нарочито током вегетационог периода, погоршавајући животне услове шуме.

Површинске воде потичу из неколико извора: оцедне воде од падавина које се скупљају на суседним подручјима и које површински директно отичу у воде; непосредне падавине: падавине које се сакупљају у воденим објектима; водени вишак: влага земљишта која непрекидно одлази у водотокове; вода из подземних депоа која се празни директно у водене објекте. Подземна вода са дубине преко 800 метара је сигурна за пиће, но на мањим дубинама, нарочито на дубинама мањим од 20 метара, она је загађена фекалним материјама, а на дубинама до 40 m и арсеном. Ипак, у Војводини, што важи и за заштићено подручје, 70% воде коју користе домаћинства и индустрија обезбеђује се из подземних извора. На заштићеном подручју се, као и на простору целе Војводине, вода обезбеђује из подземних извора.

Пречишћавање воде

Природни системи су способни да уклањају одређене количине органских и неорганских материја преко асимилације, задржавања и њиховом променом хемијским путем. Механизам за то је кружење храњивих материја, који може да се означи као „биохемијска рециклажа“. Вегетација, земљиште, уградња у водене организме представљају важне фазе у механизмима кружења материје и протицања енергије. Водена вегетација има способност да задржи количину нутријената која је већа од уобичајене за станишта у којима се налази, а може да акумулира и тешке метале и синтетизоване органске компоненте (фиторемедијација). Тршћаци и остали појасеви обалне вегетације омогућују оксидацију, нитрификацију, денитрификацију и анаеробну разградњу ових материја. Вредност ове екосистемске услуге лежи у уштедама које могу да се остваре уместо изградње вештачких система за пречишћавање воде.

ПП „Доња Мостонга“

Сливови/системи за одводњавање

Подручје Западне Бачке је, као и целокупно подручје Војводине, подељено на системе/сливове за одводњавање. Њих чини скуп водних објеката (канала, црпних станица, устава,...) којима се одводи вода са одређене гравитирајуће површине са првенствено циљем унапређења пољопривредне делатности и повећања пољопривредне производње. У обухвату граница заштићеног подручја „Доња Мостонга“ налазе се, идући од севера ка југу, следећи системи за одводњавање: „Плавна“, „Бело поље“ и „Ристовача - Држа“. Један од најзначајнијих алата водне политике данас је Оквирна директива о водама – (Water Framework Directive – WFD 2000/60/EC) којом се утврђују принципи управљања водним ресурсима у Европској унији (ЕУ). Оквирном директивом о водама утврђено је да земље чланице ЕУ морају израдити планове управљања речним сливовима за свако сливно, односно водно подручје. Ови планови представљају кључни документ планирања управљања водама којим се постављају специфични циљеви и мере којима се они могу достићи. Сливове на овом подручју представљају управо системи за одводњавање.

Каравуково и Дероње немају изграђен систем фекалне канализације и пречишћавања отпадних вода, употребљене воде упуштају се у водопропусне септичке јаме или у водотокове, што има негативан утицај на стање квалитета земљишта и подземних вода.

Око 30% канализације изграђено је у појединим деловима Бача, такође и постројење за пречишћавање отпадних вода типа биологуне. Загађење пореклом из тачкастих извора, наизглед занемарљиво малог интензитета, има значајан кумулативни утицај у дужем временском периоду. Типичан пример извора загађења ове врсте су септичке јаме. Такође, ту спадају стамбени објекти и баште поред заштићеног подручја, на којима се хемијске мере заштите често спроводе интензивније него на околним пољопривредним површинама. Загађење са ванграђевинског земљишта, чак и наизглед малог интензитета, може имати значајан кумулативни утицај у дужем временском периоду. Типичан пример извора загађења ове врсте су септичке јаме и сметлишта. Такође, ту спадају обрађене површине на којима се спроводе хемијске мере заштите повртарских култура. Кључне загађујуће материје које воде порекло из ђубрива и пестицида, изазивају измену хемизма станишта и промене у биљним заједницама.

Проблем плитких, забарених станишта са мало воде је што су она много осетљивија на разне видове загађења, од дубљих и већих станишта са више воде. Како је у мањим количинама воде већа и концентрација загађујућих материја (пестициди, вештачка ђубрива, уље са путева, тешки метали, соли), које се спирају са околних пољопривредних површина или саобраћајница, јасно је да то има велики негативан утицај на водоземце који имају веома танку кожу, преко које делом обављају и дисање и усвајање воде. Меандар Мостонге који одумири и зараста тангира и једним делом пролази кроз насеље Дероње. Немарност локалне заједнице чија задња дворишта излазе на меандар Мостонге је велика, меандар сада служи као сметлиште и извор зараза и болести за људе и животну средину овог подручја (Слика бр. 60).

Насеља делом поседују изграђен водоводни систем, а део становника насеља за водоснабдевање користе јавне бунаре (артешке бунаре), каптиране изворе, као и воду фреатске издани из копаних бунара. Отпадне воде насеља претежно се испуштају у водопропусне септичке јаме и евакуишу се путем аутоцистерни и одлажу на неуређена места или се упуштају директно у упојне бунаре. На простору насеља у току је постављање канализационе инфраструктуре, а просторним плановима општина разматрана је изградња система за пречишћавање отпадних вода за свако од насеља. Постоји проблем и преклапања фекалног и атмосферског система канализације, многа домаћинства су своје фекалне воде прикључила на систем кишне канализације.

Загађење земљишта, површинских и подземних вода посредним путем врши се од стране индустријских, комуналних и атмосферских отпадних вода насеља. Загађење површинских вода и прве издани превасходно је ефекат непотпуно решеног питања инфраструктуре за евакуацију комуналних и атмосферских вода у сеоским насељима. Пошто се отпадне воде већ дуги низ година испуштају у водопропусне септичке јаме (које су потпуно засићене после дуге употребе), несанитарно решавање проблема отпадних вода има директан утицај на квалитет земљишта и вода. Прикупљање садржаја из септичких јама врши се по потреби индивидуалним путем, коришћењем тракторских цистерни. Одлагање фекалног отпада најчешће се врши испуштањем на сметлишта, али и на њиве и пашњаке поред путева, као и на друге локације.

3.1.9.3. Електронергетска инфраструктура

У оквиру обухвата Просторног плана, постоји изграђена електроенергетска инфраструктура. Она обухвата надземне водове преносног система који су у власништву предузећа Електромрежа Србије а.д. Такође постоје изграђени надземни и подземни водови дистрибутивног електроенергетског система који су у власништву предузећа Електродистрибуција Србије.

3.1.9.4. Термоенергетска инфраструктура

На простору обухвата Просторног плана, изграђени су следећи објекти:

- Транспортни гасовод високог притиска РГ-04-15 за гасификацију града Сомбор, као и дистрибутивна гасоводна мрежа притиска до 16 bar до и у насељеним местима у обухвату Просторног плана на територији града Сомбор. Изграђен је комплекс ГМРС „Сомбор“ са МРС за широку потрошњу;
- Транспортни гасовод високог притиска од РГ-04-15 до ГМРС „Апатин“ за гасификацију насеља Апатин, као и дистрибутивна гасоводна мрежа притиска до 16 bar до и у насељеним местима у обухвату Просторног плана на територији општине Апатин. Изграђен је комплекс ГМРС „Апатин“ са МРС за широку потрошњу;
- Изграђена је дистрибутивна гасоводна мрежа притиска до 16 bar до и у насељеним местима у обухвату Просторног плана на територији општине Оџаци;
- Транспортни гасовод високог притиска Обровац-Бач за гасификацију насеља Бач, као и дистрибутивна гасоводна мрежа притиска до 16 bar до и у насељеним местима у обухвату Просторног плана на територији општине Бач. Изграђен је комплекс ГМРС „Бач“.

3.1.9.5. Електронска комуникациона инфраструктура

У оквиру обухвата Просторног плана, постоји изграђена електронска и комуникациона инфраструктура. Она обухвата каблове свих нивоа, као и објекте базних станица мобилне телефоније. Преко простора прелазе и радио релејни коридори.

3.1.9.6. Обновљиви извори енергије

На простору унутар обухвата, постоје изграђени објекти који производе електричну енергију из обновљивих извора. Пре свега фотонапонске електране мањег и средњег капацитета. Производња електричне енергије из ових извора доприноси локалној енергетској стабилности, смањењу емисија и укупном учешћу зелене енергије у региону.

3.1.10. Стање животне средине

ПАО „Горња Мостонга“

Окружна насеља на територији града Сомбора (Риђица, Крушевље, Гаково, Станишић, Ранчево, Билић, Светозар Милетић, Сомбор, Чонопља и Кљајићево) имају непосредан утицај на заштићено подручје, посебно тамо где се њихова грађевинска подручја граниче са његовим ободом. Овај утицај се пре свега огледа у погоршању квалитета животне средине, при чему се загађујуће материје шире хидролошким и атмосферским путем. Земљиште, површинске и подземне воде највише су угрожене комуналним и атмосферским отпадним водама, као и процедним водама са баштенских површина, складишта стајњака, горива и других депоа. Канализациона мрежа и постројења за пречишћавање отпадних вода постоје само у граду Сомбору и покривају око 47% територије, док остала насеља користе септичке јаме и, у појединим случајевима, старе бунаре, што додатно угрожава подземне воде.

Водоснабдевање на територији града заснива се искључиво на подземним водама. Користе се два водоносна слоја: дубљи, квалитетнији али мање издашан, и плићи, издашнији али лошијег квалитета воде. Већина система ослања се на плићи слој, при чему се прерада воде врши само у Сомбору, док се у осталим насељима користи сирова вода уз хлорисање. Вишедеценијско неконтролисано црпљење подземних вода, посебно услед све чешћег бушења бунара за наводњавање, доводи до снижавања њиховог нивоа, угрожава водоснабдевање и нарушава водни режим бара. Максимални нивои подземних вода јављају се у пролеће, након отапања снега и обилних падавина.

У непосредној близини заштићеног подручја налази се отворена депонија Ранчево, на којој се, без евиденције, одлаже комунални и некомунални отпад, укључујући медицински, пољопривредни и кланички отпад. Овакво одлагање представља висок ризик од загађења површинских и подземних вода. Иако је организовано одношење отпада покривено на територији града, сеоска и салашарска насеља често нису обухваћена системом, што доводи до појаве дивљих депонија, одлагања отпада у канале и његовог спаљивања или закопавања.

Подручје има развијен друмски и железнички саобраћај, а привреду карактеришу пољопривреда и индустрија, уз доминацију малих и средњих предузећа. Иако у зони утицаја нема индустријских објеката који директно угрожавају заштићено подручје, континуирано праћење квалитета животне средине није успостављено.

Заштићено подручје је окружено обрадивим земљиштем високог квалитета, на којем доминира ратарска производња. Интензивна употреба пестицида и минералних ђубрива омогућава њихову миграцију у земљиште, подземне и површинске воде, укључујући водоток Мостонгу, уз ризик од акумулације тешких метала. Додатни притисак представљају рибњаци у окружењу, чије отпадне воде периодично доспевају у Мостонгу, изазивајући еутрофикацију, обрастање трском, цветање алги и деградацију водених екосистема. Континуирани мониторинг квалитета животне средине у природном добру и заштитној зони није успостављен.

ПАО „Средња Мостонга“

Насеља у окружењу Средње Мостонге налазе се у непосредној или посредној зони утицаја на заштићено подручје. У Каравукову су парцеле планиране радне зоне изузете из граница заштићеног подручја и заштитне зоне, али потенцијални утицаји индустријских активности захтевају строго поштовање просторних ограничења и примену грађевинско-техничких и биолошких мера заштите. Утицаји насеља се пре свега испољавају кроз погоршање квалитета животне средине, при чему се загађења земљишта, површинских и подземних вода шире хидролошким и атмосферским путем.

Посебан проблем представља одсуство канализационих система и постројења за пречишћавање отпадних вода у сеоским насељима, због чега се отпадне воде испуштају у водопропусне септичке јаме, водотокове, на сметлишта, пољопривредне површине и пашњаке, што негативно утиче на квалитет земљишта и подземних вода. Додатни ризик за очување слатинских станишта представља неконтролисано одлагање чврстог и течног отпада, укључујући опасне материје, у условима високог нивоа подземних вода, што омогућава брзо ширење загађења на шири простор.

Сметлишта у окружењу заштићеног подручја изазивају загађење земљишта и вода процедурним водама, разношење отпада ветром и емисију депонијских гасова, пре свега метана и угљен-диоксида. Присуство органског отпада повећава бројност синантропних и предаторских врста, које могу угрожавати опстанак ретких и строго заштићених врста у близини насеља. Иако у зони непосредног утицаја није планирана регионална депонија, постоје бројна неуређена месна сметлишта, укључујући и локације у близини заштићеног подручја, без селекције и контроле отпада, као и неадекватно уређена складишта биомасе.

Домаће животиње, посебно пси и мачке, као и пси луталице и чобански пси, представљају значајан притисак на дивље врсте, нарочито на гнездеће птице и младунце. Додатни фактор узнемиравања је ноћно осветљење, које доводи до светлосног загађења, ремећења циркадијалних ритмова, повећане смртности ноћних инсеката и нарушавања функције еколошких коридора, нарочито канала и уских појасева травних станишта.

У зони утицаја налазе се и рибњаци, чије отпадне воде периодично доспевају у водоток Мостонга, изазивајући еутрофикацију, обрастање трском, цветање алги, смањење концентрације кисеоника и деградацију водених екосистема. На подручју природног добра и заштитне зоне није успостављено континуирано праћење квалитета животне средине.

ПП „Доња Мостонга“

Стање животне средине у Парку природе „Доња Мостонга“ резултат је дуготрајног деловања кумулативних антропогених притисака, који се не испољавају увек кроз непосредна и нагла оштећења, већ кроз постепене и структурне промене екосистема. Основни угрожавајући фактори усклађени су са глобално препознатим узроцима губитка биодиверзитета, пре свега кроз деградацију и фрагментацију природних станишта, индиректно загађивање вода и земљишта и просторне интервенције које нису биле усклађене са принципима заштите природе.

Посебно је значајно да подручје Доње Мостонге у претходним фазама просторног и урбанистичког планирања није било адекватно препознато као простор од значаја за заштиту природе, јер за поједине планске документе нису прибављени услови заштите природе. На тај начин је изостала системска интеграција заштитних мера, иако је простор већ тада препознат као део еколошког коридора који повезује водене и мочварне биотопе Подунавља и значајно доприноси гео- и биодиверзитету региона.

Угрожавање квалитета животне средине на подручју Доње Мостонге манифестује се пре свега кроз утицаје на водене и влажне екосистеме, који су осетљиви на промене хидролошког режима и на унос органских и нутритивних материја. Такви притисци могу довести до еутрофикације, измене структуре биљних и животињских заједница и постепеног смањења способности екосистема да обавља своје природне функције. Земљиште је изложено ризицима деградације услед интензивног коришћења околног простора и губитка природних травних и слатинских станишта, док фрагментација предела нарушава просторну повезаност станишта и слаби улогу подручја као функционалног еколошког коридора. Иако појединачни притисци често делују ограничено по интензитету, њихов кумулативни ефекат доводи до постепених, али дугорочно значајних промена у структури и стабилности екосистема, што представља један од кључних ризика за очување природних вредности Доње Мостонге. Додатни проблем са аспекта заштите животне средине представља одсуство континуираног и систематског мониторинга, услед чега је могућност благовременог уочавања негативних трендова и прилагођавања мера управљања ограничена.

Сагледано у целини, анализирани део Студије јасно указује да је Доња Мостонга простор високог еколошког значаја, али и ограничене отпорности на даље антропогене утицаје. Очување постојећег квалитета животне средине захтева успостављање формалне заштите, увођење контролисаног режима коришћења простора и развој система мониторинга, како би се спречила даља деградација и обезбедило дугорочно очување функција овог подручја у оквиру ширег еколошког система Подунавља.

3.1.11. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације

Подручје обухваћено Просторним планом може бити угрожено од: земљотреса, пожара, метеоролошких појава: атмосферско пражњење и атмосферске падавине (киша, град) суша, ветар.

На основу сеизмичке рејонизације Републике Србије за повратни период од 475 година, на подручју обухвата Плана могућ је *земљотрес* VII и VII-VIII степени макросеизмичког интензитета према MCS скали. У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације објеката. На основу интензитета и очекиваних последица земљотреса, сматра се да ће се за VII степен манифестовати „силан земљотрес“, а за VIII степен „штетан земљотрес“.

Настајање *пожара*, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите. Могућност настанка пожара је већа у насељеним местима која имају развијенију привреду, већу густину насељености, производне објекте и складишта робе и материјала са веома високим пожарним оптерећењем и сл. Пољопривредно земљиште је угрожено пожаром нарочито у летњим месецима када долази до неопрезног паљења жетвених остатака.

Повремени продори олујних и градосносних облака проузрокују појаву *града*, који може да проузрокује веома велике последице на пољопривредном земљишту али и у самим насељима.

Преовлађујући *ветрови* на овом простору дувају из правца севера и северозапада. Ветрови утичу на органски и неоргански свет као и на многе људске делатности како непосредно тако и посредно (на приносе у пољопривреди, количину падавина, испаравање тла и биљака, наносе штету инфраструктури, психофизичко стање људи кроз повећану или смањену активност и сл.).

Акцидентне ситуације

Према Регистру севесо постројења, који води Министарство заштите животне средине, на подручју предложеног обухвата Просторног плана у Бачу налази се севесо постројење нижег реда „Шећерана Бач“. На територији насеља Озаци, ван обухвата Просторног плана налазе се два постројења вишег реда, Хипол, и Постројење за прераду ШФЛУ (широке фракције лаких угљоводоника) и складиште ТНГ.

Потенцијални ризици могу се јавити само у вези са транспортом опасних материја који се одвија на саобраћајницама у ширем окружењу подручја Просторног плана или са мањим количинама опасних материја које повремено могу бити присутне код корисника простора, али ови ризици немају значајан утицај на природне вредности нити на концепцију планирања.

3.2. НАЧИН КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

За потребе анализе начина коришћења простора у обухвату Просторног плана коришћени су подаци из донетих планских докумената за ово подручје (просторни планови подручја посебне намене и плански документи чије је доношење у надлежности јединице локалне самоуправе: просторни план општине и урбанистички планови). Донетим планским документима дефинисана је намена земљишта (пољопривредно, шумско, водно и грађевинско земљиште).

Највећи део простора у обухвату Просторног плана се користи као пољопривредно земљиште, затим следе грађевинско, водно и шумско земљиште.

Пољопривредно земљиште се већински користи као обрадиво пољопривредно земљиште, за пољопривредну производњу. Пашњаци, трстици, мочваре и остало пољопривредно земљиште (некатегорисани пут - атарски пут) су заступљени неупоредиво мање. На пољопривредном земљишту у целом обухвату плана, равномерно су распоређени салаши.

Грађевинско земљиште у обухвату Просторног плана чине:

- грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља (укупно 17 насељених места);
- грађевинско земљиште ван грађевинског подручја насеља (зоне кућа за одмор, радне зоне ван насеља, салашарска насеља и комуналне површине: гробља ван грађевинског подручја насеља, комплекси гасних и нафтних постројења и др.) и
- коридори инфраструктурних садржаја (путеви, пруга, саобраћајни терминали и др.).

Воде и водно земљиште у обухвату Просторног плана чини највећим делом река Дунав, канали, баре и четири већа рибњака у оквиру Средње и Доње Мостонге и више мањих рибњака у Оквиру ПИО „Горња Мостонга“.

Површина под шумама и шумским земљиштем се највећим делом налазе уз Дунав и у оквиру ПИО „Средња Мостога“ и ПП „Доња Мостонга“.

3.3. ОСНОВНА ОГРАНИЧЕЊА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Основна ограничења у коришћењу посматраног подручја се односе на усклађивање свих активности на шумском, пољопривредном, водном и грађевинском земљишту са прописима којима се уређује заштита: природних добара (очување биолошке разноврсности и геодиверзитета), културног наслеђа, предеоног диверзитета и животне средине.

У односу на природна добра, основна ограничења у коришћењу простора су дата кроз мере заштите природе, прописане за: заштићена подручја, подручја планирана за заштиту, станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошке коридоре, као и за заштитне зоне станишта и коридора.

На простору Предела изузетних одлика „Горња Мостонга“ на основу члана 35. Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/2009; 88/2010; 91/2010; 14/2016) се успостављају следећи режими заштите: режим заштите II степена и режим заштите III степена. Укупна површина подручја предложеног за заштиту према подацима Републичког геодетског завода (катастар непокретности) износи 3650,14 ha, при чему режим II степена заштите износи 29,58 ha (0,81 %) а режим заштите III степена 3620,56 ha (99,19 %).

На простору Предела изузетних одлика „Средња Мостонга“ и Парка природе „Доња Мостонга“ на основу члана 35. Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016, 95/2018 - др. закон и 71/2021) се успостављају режим заштите II степена, режим заштите III степена и заштитна зона.

Полазећи од потребе заштите и очувања мочварних, ливадских и шумостепских станишта, као и присуства строго заштићених и заштићених врста, одређивање степена заштите унутар Предела изузетних одлика „Средња Мостонга“ је вршено на основу степена очуваности природних вредности, примене активних мера заштите и усмереног и ограниченог коришћења. Укупна површина подручја предложеног за заштиту према подацима Републичког геодетског завода (катастар непокретности) износи 3.000,12 ha, при чему режим заштите II степена износи 692,69ha (23,09%) а режим заштите III степена 2.307,43 ha (76,91%). Површина заштитне зоне износи 4262 ha.

На подручју Парка природе „Доња Мостонга“ Студијом о заштити подручја Парка природе „Доња Мостонга“, утврђена су и просторно дефинисана ограничења која се односе на коришћење простора, дефинисањем режима заштите II и III степена заштите. За сваки режим заштите су дате мере заштите са одговарајућим забранама и ограничењима радова и активности. Укупна површина подручја предложеног за заштиту према подацима Републичког геодетског завода (катастар непокретности) износи 3190,19 ha, при чему режим заштите II степена износи 346,23 ha (11 %), а режим заштите III степена 2843,96 ha (89 %). Површина заштитне зоне је 2550 ha.

Културна добра, као добра од општег интереса, у складу са Законом о културним добрима, уживају посебну заштиту, и тиме представљају ограничење у коришћењу простора у погледу мера и услова уређења простора и изградње објеката.

Остала ограничења у коришћењу простора се односе на забране грађења на одређеном простору или за одређене врсте објеката, а односе се на линијске инфраструктурне коридоре (заштитне појасе јавних путева, заштитне пружне појасе, зоне заштите одбрамбених насипа, зоне заштите надземних високонапонских водова, зоне заштите електронских комуникационих система, зоне заштите термоенергетске инфраструктуре) и инфраструктурне објекте и комплексе (зоне заштите изворишта водоснабдевања и сл.), инфраструктурне објекте, комплексе и површине, лансирне (противградне) станице, метеоролошке станице и дефинисање се Нацртом Просторног плана.

Савремени начини обављања ових активности могу да угрожавају природне вредности подручја, због чега је неопходно да се одвијају контролисано и у складу са мерама заштите живог света и предела.

4. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПЛАНА

Општи циљеви израде Просторног плана који проистичу из усвојених циљева и опредељења просторног развоја планова вишег реда, усвојених стратегија, студије заштите и специфичности овог подручја у просторно-функционалном смислу су:

- Заштита и одрживо коришћење свих природних вредности кроз заштиту заштићених подручја и природних ресурса;
- Заштита, рационално коришћење и унапређење стања пољопривредног, шумског и водног земљишта и популације флоре и фауне;
- Дефинисање начина коришћења грађевинског подручја и других садржаја у простору у складу са условима заштите природе;
- Постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;
- Обезбеђење просторних услова за реализацију концепта трајно одрживог (уравнотеженог) развоја подручја, као дела интегралног управљања у оквиру целокупног система заштите животне средине и
- Обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања и нарушавања природе и предеоних вредности.

Циљеви израде Просторног плана по областима

Заштита природних добара:

- приоритетне активности и мере на заштити, одржавању, праћењу стања и унапређењу природних и створених вредности;
- приоритетне задатке научно-истраживачког и образовног рада;
- планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу простора;
- сагледавање стања природних вредности, уз вредновање флоре и фауне;
- идентификација и вредновање угрожавајућих фактора и њихово ублажавање;
- очување мозаичности природних станишта и предела;
- подстицање коришћења пашњака у сврху испаше стоке и
- коришћење станишта од стране птица за исхрану и развој еко туризма.

Заштита предела:

- очување, уређење и одрживо коришћење наслеђених геоморфолошких и хидрографских карактеристика које су важно обележје подручја и дефинишу вредности карактера предела;
- интегративно сагледавање простора и дефинисање предеоних елемената који чине јединствен предеони образац и
- обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика нарушавања препознатих вредности.

Заштита и коришћење природних ресурса:

Пољопривредно земљиште:

- заштита земљишта од штетних физичких или хемијских загађења, изазваних антропогеним дејством и
- заштита од деградације приликом пољопривредне обраде (механичко сабијање, прекомерно коришћење хемикалија и др.).

Минерални и енергетски ресурси:

- одрживи развој коришћења минералних и енергетских ресурса и заштите животне средине;
- функционално коришћење и штедња необновљивих ресурса, штедња произведене енергије и стимулисање примене нових технологија производње енергије, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине, као и коришћењу обновљивих извора енергије.

Водни ресурси:

- стварање услова за интегрално уређење, заштиту и коришћење вода;
- успостављање интегралног и интерсекторског планирања коришћења и заштите водних ресурса на целој територији АП Војводине;
- основни предуслов опстанка природних вредности је очување и унапређење квалитета и режима воде;
- рационално коришћење водних ресурса и обједињавање корисника у регионалне водопривредне системе;
- смањење и контрола тачкастих и дифузних извора загађења и
- унапређење система заштите од вода.

Културно наслеђе:

- Валоризација, заштита и презентација непокретног културног наслеђа, заштита и презентација нематеријалног наслеђа, као интегралног дела градитељског наслеђа, природног амбијента и предела.

Становништво:

- Успоравање негативних тенденција и спречавање даљег погоршања виталних карактеристика популације.

Инфраструктурни системи

Саобраћајна инфраструктура:

- утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја и опслуживати све садржаје и локалитете, уз уважавање економских, техничко-технолошких, просторно-функционалних и еколошких критеријума;
- стварање услова за развој саобраћајних капацитета заснованих на европским стандардима тј. стратешким принципима одрживог развоја животне средине и
- формирање мреже путева (посебно нижег хијерархијског нивоа), која треба да створи оптималне услове повезивања насеља са окружењем, у циљу остварења комуникација насеља са локалитетима који су у функцији афирмације предметног простора.

Водна и водопривредна инфраструктура:

- стање водоснабдевања на планском подручју биће сагледано кроз анализе свих аспеката коришћења вода и заштите квалитета вода;
- просторни захтеви система за водоснабдевање ће бити усклађени са мерама заштите животне средине и заштите природних добара.

Енергетска инфраструктура:

- сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката;

- рационализација потрошње енергије и смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину;
- задовољење основних циљева у складу са стратегијом развоја енергетике;
- поуздано снабдевање електричном и топлотном енергијом свих потрошача, дефинисање коридора и заштитних појасева **енергетске инфраструктуре** на подручју посебне намене уз примену мера а у циљу смањења и елиминисања утицаја на животну средину, као и равномеран развој савремене мреже електронских комуникација и приступ до сваког корисника и
- део потребне електричне енергије обезбедити и из обновљивих извора енергије (коришћењем соларне енергије), у оквиру посебне намене у складу са условима заштите природе.

Обновљиви извори енергије (ОИЕ):

- стварање услова за повећање и одрживо коришћења потенцијала обновљивих извора енергије на овом простору;
- супституција електричне и топлотне енергије, енергијом произведеном из неконвенционалних извора.

Енергетска ефикасност:

- циљ из области енергетске ефикасности је смањење потрошње свих врста енергије, уз обезбеђење истих или бољих услова коришћења и функционисања објекта; Смањење потрошње необновљивих извора енергије (фосилних горива) и коришћење обновљивих извора енергије доприноси заштити животне средине и климатских услова;
- основне мере за унапређење енергетске ефикасности у односе се на смањење енергетских губитака, ефикасно коришћење и производњу и дистрибуцију енергије и
- повећање енергетске ефикасности у свим секторима грађевинарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу, од значаја за заштиту животне средине, а у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Електронска комуникациона инфраструктура:

- уравнотежен развој електронске комуникационе инфраструктуре на подручју Просторног плана, као једног од значајних покретача савремене економије.

Заштита животне средине:

- усклађивање интереса и рационално коришћење потенцијала планског подручја, водећи рачуна о еколошким условима и ограниченим капацитетима животне средине, односно захтевима уређења подручја посебне намене;
- одрживо коришћење ресурса и простора, уз предузимање превентивних мера заштите основних чинилаца животне средине (воде, ваздуха и земљишта);
- успостављање континуалног мониторинга загађујућих материја, санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја;
- одрживо управљање водама;
- управљање комуналним и другим врстама отпада, сходно Програму за управљање отпадом;
- интегрисање заштите животне средине у све секторе стратешког планирања и пројектовања, кроз инструменте процене утицаја (примена SEA, EIA и IPPC);
- примена савремених технолошких решења, најбољих доступних технологија (BAT) и концепта чистије производње приликом реализације пројеката који могу имати негативан утицај на квалитет животне средине, а у складу са условима заштите природе и
- едукација грађана и подстицање развоја еколошке свести.

5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ОСНОВНИХ ПАРАМЕТАРА ЗА ПОДРУЧЈЕ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

5.1. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

За потребе израде Материјала за рани јавни увид за подручје Просторног плана преузети су подаци од Покрајинског завода за заштиту природе о границама режима заштите три заштићена добра и заштитне зоне за ПИО „Средња Мостонга“ и ПП „Доња Мостонга“.

На основу анализе наведених и других расположивих података о постојећем стању посматраног подручја, његових потенцијала и ограничења дата је **прелиминарна граница посебне намене**. Прелиминарна граница посебне намене ће се преиспитати у фази израде нацрта Просторног плана и утврдити у односу на сагледане услове, мишљења и закључке са раног јавног увида. Посебна намена ће представљати подручје чије уређење ће се директно спроводити на основу овог Просторног плана.

Просторним планом су обухваћене територије 7 катастарских општина, на подручју града Сомбора и по три катастарске општине на територији општина Апатин, Оџаци и Бач. На предметном простору су заступљене све четири основне намене земљишта: пољопривредно, грађевинско, водно и шумско.

5.2. ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

На основу расположивих података на основу Студија заштите, графичких приказа граница ПИО „Горња Мостонга“, ПИО „Средња Мостонга“ и ПП „Доња Мостонга“ режима заштите и заштитне зоне на простору оквирне границе обухвата Просторног плана, тачно подручје посебне намене ће се дефинисати у току израде нацрта Просторног плана, и према предлогу обухватиће три заштићена подручја и заштитне зоне које су успостављене у оквиру ПИО „Средња Мостонга“ и ПП „Доња Мостонга“.

У фази израде нацрта Просторног плана биће одређена коначна граница обухвата Просторног плана, као и граница подручја посебне намене, која ће се утврдити у односу на анализиране податке прикупљене са терена, услове надлежних институција, као и мишљења и закључке са раног јавног увида.

У фази израде нацрта Просторног плана, у оквиру подручја посебне намене, ће бити дефинисане целине, подцелине и зоне.

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА ЗА ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

У погледу унапређења коришћења геолошких ресурса, реализацијом плански установљених циљева из домена истраживања и експлоатације минералних сировина, непосредни ефекти планирања би се рефлектовали кроз усклађивање ових активности са мерама **заштите природних добара и заштите животне средине**.

Заштита природних ресурса и заштићеног подручја подразумева дефинисање низа мера и активности у циљу заштите воде, ваздуха, земљишта и биодиверзитета, чија ће имплементација кроз процес просторног планирања резултирати квалитетним и међусобно усаглашеним планским решењима, у контексту даљег одрживог просторног развоја предметног подручја.

Неопходно је задовољење основних циљева у складу са стратегијом развоја енергетике и поуздано снабдевање електричном и топлотном енергијом свих потрошача, дефинисање коридора и заштитних појасева **енергетске инфраструктуре** на подручју посебне намене уз примену мера а у циљу смањења и елиминисања утицаја на животну средину, као и равномеран развој савремене мреже електронских комуникација и приступ до сваког корисника. Део потребне електричне енергије могуће је обезбедити и из обновљивих извора енергије (коришћењем соларне енергије), у оквиру посебне намене у складу са условима заштите природе.

Из домена **термоенергетске инфраструктуре**, непосредни ефекти планирања би се рефлектовали кроз даљу изградњу гасоводне инфраструктуре за коришћење природног гаса, што ће се позитивно одразити на побољшање животног стандарда и очување природне и животне средине као и дефинисање коридора, заштитних појасева и зона термоенергетске инфраструктуре.

Реализацијом плански установљених циљева из домена **саобраћајне инфраструктуре** и њиховом операционализацијом, непосредни ефекти планирања би се рефлектовали кроз савремену саобраћајну мрежу која би, на квалитетан и безбедан начин (без значајно негативног утицаја), обезбеђивала доступност и приступ до свих просторних целина и садржаја. Примена савремених технологија транспорта омогућила би одрживо функционисање саобраћаја у свим режимима и заштићеним подручјима.

Очекивани ефекти планирања у области **заштите културних добара** би се рефлектовали кроз валоризацију, заштиту и презентацију културних добара, идентификацију културног наслеђа као туристичког потенцијала и неговање нематеријалне културне баштине.

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора у обухвату Просторног плана засниваће се на принципима заштите животне средине и одрживог коришћења подручја, заштите природних ресурса и добара, биодиверзитета читавог подручја и заштите здравља људи, уз поштовање ограничених капацитета животне средине и примену мера заштите животне средине.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

В) ПРИЛОГ

- Одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене заштићеног природног подручја „Мостонга“

694.

На основу члана 31. алинеја 2 и 5, а у вези са чланом 27. тачка 1. Статута Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ”, број 20/14) и члана 46. став 1. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23),

Скупштина Аутономне покрајине Војводине, на седници одржаној 25. јуна 2025. године, донела је

**ПОКРАЈИНСКУ СКУПШТИНСКУ ОДЛУКУ О ИЗРАДИ
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ЗАШТИЋЕНОГ ПРИРОДНОГ ПОДРУЧЈА „МОСТОНГА”**

Члан 1.

Приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене заштићеног природног подручја „Мостонга” (у даљем тексту: Просторни план).

Члан 2.

Утврђује се оквирна граница Просторног плана, а коначна граница обухвата Просторног плана дефинисаће се Нацртом Просторног плана.

Подручје обухваћено оквирном границом Просторног плана обухвата делове територија града Сомбора и општина Апатин, Озаци и Бач и то:

на територији града Сомбора, целе катастарске општине Сомбор (Сомбор I и Сомбор II), Растина, Риђица, Светозар Милетић, Гаково и Дорослово;

на територији општине Апатин, целе катастарске општине Апатин, Свилојево и Сонта;

на територији општине Озаци, цела катастарске општине Богојево, Дероње, Каравуково и Српски Милетић; и

на територији општине Бач, целе катастарске општине Вајска, Бођани и Бач.

Оквирна граница Просторног плана дата је на графичком приказу, који чини саставни део ове Одлуке.

Члан 3.

Услови и смернице од значаја за израду Просторног плана, садржани су у планским документа вишег реда:

Закону о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/10);

Одлуци о доношењу Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ”, број 22/11).

Просторни план биће заснован на планској, студијској, техничкој и другој документацији, као и резултатима досадашњих истраживања.

За израду Просторног плана користиће се топографске и катастарско-топографске подлоге, дигитални катастарски планови и дигитални ортофото планови, као и друге подлоге за које се укаже да су неопходне за израду Просторног плана.

Члан 4.

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора у обухвату Просторног плана, засниваће се на следећим принципима: сагледавању природних и створених услова и вредности, заштити животне средине и одрживог коришћења подручја, заштити природних ресурса и добара, биодиверзитета читавог подручја, заштите здравља људи.

Израдом и спровођењем Просторног плана створиће се просторни и други услови за постизање рационалне организације и уређења подручја посебне намене у оквиру планског подручја, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограни-

чењима у располагању природним и предеоним вредностима и потребама социјалног и економског развоја.

Члан 5.

Визија уређења планског подручја је одрживо функционисање заштићеног природног подручја „Мостонга”.

Циљ доношења Просторног плана је утврђивање концепције планских решења, режима и услова коришћења, организације, уређења и заштите подручја заштићеног природног подручја „Мостонга”; трајна заштита, унапређење, одрживо коришћење и управљање природним вредностима подручја; очување јединствености, изворности и аутентичности природних вредности; заштита и презентација природних и културно-историјских вредности; усмеравање дугорочног развоја подручја, туризма, водопривреде, пољопривреде и других активности комплементарних функцији презентације заштићеног природног подручја.

Члан 6.

Концептуални оквир планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја заснива се на обезбеђењу просторних услова за реализацију концепта трајно одрживог и уравнотеженог развоја коришћења, уређења и заштите подручја посебне намене у оквиру обухвата Просторног плана.

Концептуални оквир планирања треба да буде усклађен са условима заштите природног наслеђа, првенствено у циљу заштите биодиверзитета. Процес уређења и коришћења предметног простора засниваће се: на заштити постојећих јединствених осетљивих екосистема заштићеног подручја, као и на развоју локалног идентитета кроз заштиту и афирмацију вредности карактера овог предела.

Члан 7.

Ефективан рок за израду Нацрта Плана је 12 (дванаест) месеци, од дана достављања Обрађивачу Просторног плана адекватних катастарско-топографских планова, достављања податка и пројектно-техничке документације који су од значаја за израду Просторног плана, Извештаја о извршеном раном јавном увиду, неопходних услова од овлашћених органа, посебних организација, ималаца јавних овлашћења и других институција, који су од значаја за израду Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја.

Члан 8.

Сагласно мишљењу Покрајинског завода за заштиту споменика културе Петроварадин број 02-245/2-2025 од 22.05.2025. године, за израду Просторног плана је потребна израда Студије заштите непокретних културних добара. Рок за израду Студије заштите непокретних културних добара не може бити дужи од 12 месеци.

Члан 9.

Средства за израду Просторног плана обезбеђују се из буџета Аутономне покрајине Војводине.

Члан 10.

Нацрт Просторног плана биће изложен на јавни увид у трајању од 30 дана у Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад, као и у зградама града Сомбора и општина Апатин, Озаци и Бач.

Члан 11.

Саставни део ове Одлуке је Одлука о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене заштићеног природног подручја „Мостонга” на животну средину.

Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене заштићеног природног подручја „Мостонга” на животну средину је саставни део Документационе основе Просторног плана.

Члан 12.

Носилац израде Просторног плана је Агенција за просторно планирање и урбанизам Републике Србије, Београд, у координацији са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад.

Члан 13.

Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине” Нови Сад.

Члан 14.

Органи, организације и јавна предузећа, који су овлашћени да утврђују посебне услове за заштиту и уређење простора и изградњу објеката у фази израде плана, дужни су да по захтеву носиоца израде плана, дужни су да по захтеву носиоца израде планског документа, у року од 15 дана од дана пријема захтева, доставе све тражене податке, без накнаде. Изузетно, може се поступити у року од 30 дана од дана пријема захтева, уз образложење надлежног органа односно организације за непоступање у наведеном року.

Члан 15.

Просторни план биће сачињена у 10 (десет) примерака у аналогном и 10 (десет) примерака у дигиталном облику.

Просторни план ће се чувати потписана у аналогој и у дигиталној форми, и то у: Агенцији за просторно планирање и урбанизам Републике Србије (два примерка), Скупштини АП Војводине (један примерак), Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине (два примерка), граду Сомбору (један примерак), општини Апатин (један примерак), општини Оџаци (један примерак), општини Бач (један примерак) и у архиви Обрађивача (један примерак).

Члан 16.

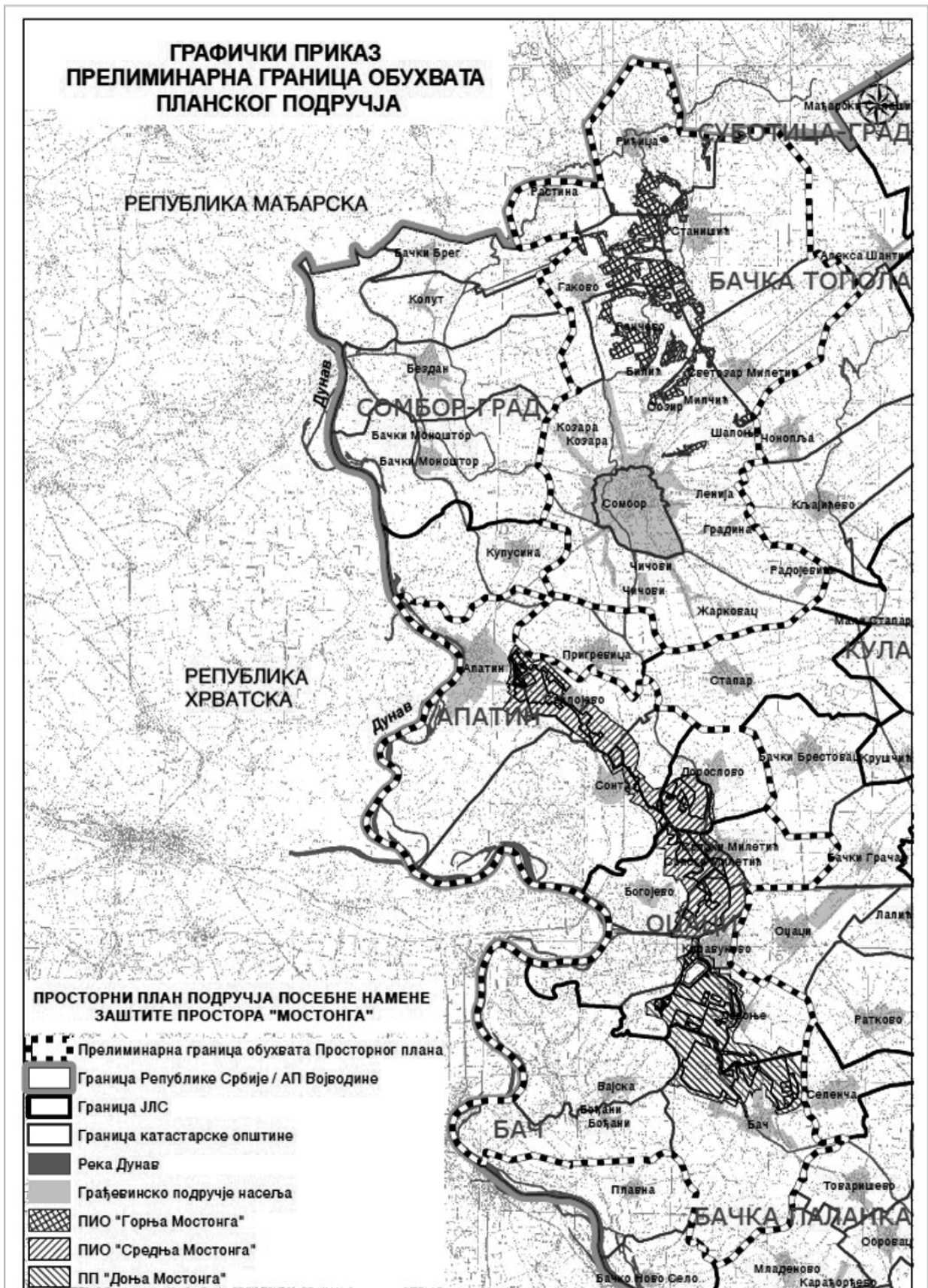
Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу Аутономне покрајине Војводине”.

СКУПШТИНА АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

Број: 002670047 2025 09411 000 000 000 001 06 011
Нови Сад, 25. јун 2025. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ АП ВОЈВОДИНЕ
Балинт Јухас, с.р.
Juhász Bálint, s.k.

ГРАФИЧКИ ПРИКАЗ ОКВИРНЕ ГРАНИЦЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

- Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене заштићеног природног добра „Мостонга“ на животну средину

На основу члана 9. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 94/24),
Агенција за просторно планирање и урбанизам Републике Србије доноси

ОДЛУКУ
О ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПРИРОДНОГ
ДОБРА „МОСТОНГА” НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

1. Приступа се изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене заштићеног природног добра „Мостонга” на животну средину (у даљем тексту: Стратешка процена).

2. Циљ доношења Просторног плана подручја посебне намене природног добра „Мостонга” (у даљем тексту: Просторни план) је утврђивање концепције планских решења, режима и услова коришћења, организације, уређења и заштите подручја природног добра „Мостонга”.

3. Разлог за израду и доношење Просторног плана је трајна заштита, унапређење, одрживо коришћење и управљање природним вредностима подручја; очување јединствености, изворности и аутентичности природних вредности; заштита и презентација природних и културно-историјских вредности; усмеравање дугорочног развоја подручја, туризма, водопривреде, пољопривреде и других активности комплементарних функцији презентације Специјалног резервата природе што је дефинисано и Законом о Просторном плану Републике Србије („Службени гласник РС”, број 88/10), као и Регионалним просторним планом Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АП Војводине”, број 22/11). Предмет Просторног плана су природна добра која су у поступку заштите и почетком 2025. године се очекује њихово проглашење. То су: Предео изузетних одлика „Горња Мостонга”, Предео изузетних одлика „Средња Мостонга” и Парк природе „Доња Мостонга”.

4. У процесу доношења планске документације дефинисаће се потреба о будућим пројектима за чије одобравање Просторни план представља оквир.

5. Разлози за израду Стратешке процене дефинисани су на основу територијалног обухвата и могућих утицаја Просторног плана подручја посебне намене заштићеног природног добра „Мостонга” на животну средину (у даљем тексту: Просторни план) на животну средину, на следећи начин:

- значај Просторног плана за заштиту животне средине и одрживи развој произилази из потребе да се животна средина и природне вредности заштите и обезбеди одрживи развој на подручју Просторног плана;
- потреба да се у планирању просторног развоја подручја Просторног плана сагледају стратешка питања заштите животне средине и обезбеди њихово решавање на одговарајући начин;
- чињеница да Просторни план представља оквир за обезбеђење просторних услова за остварење посебне намене подручја.

6. У досадашњем периоду спроведен је поступак стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана подручја посебне намене културног предела „Бач” („Службени лист АПВ” број 14/2015), Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута 16 реда гранични прелаз са Мађарском (Бачки Брег) – Сомбор – Кула – Врбас – Србобран – Бечеј – Кикинда – гранични прелаз са Румунијом (Наково) („Службени лист АПВ” број 35/2023), Просторног плана подручја

посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор – Нови Сад – Панчево – Београд – Смедерево – Јагодина – Ниш) („Службени гласник РС”, број 19/2011), који припадају истој хијерархијској структури.

7. Стратешка процена се ради за подручје Просторног плана. Оквирна граница Просторног плана обухвата делове територија града Сомбора и општина Апатин, Озаци и Бач, и то:

- на територији града Сомбора, целе катастарске општине Сомбор (Сомбор I и Сомбор II), Растина, Риђица, Светозар Милетић, Гаково и Дорослово;
- на територији општине Апатин, целе катастарске општине Апатин, Свилојево и Сонта;
- на територији општине Озаци, цела катастарске општине Богојево, Дероње, Каравуково и Српски Милетић; и
- на територији општине Бач, целе катастарске општине Вајска, Бођани и Бач;

У Нацрту Просторног плана, биће дефинисана коначна граница Просторног плана.

8. Израда Стратешке процене је заснована на студијско-аналитичкој документацији из области заштите животне средине, заштите природе, као и другој релевантној документацији.

9. Стратешком проценом биће разматрана питања заштите вода, ваздуха, земљишта, живог света, природе, као и друга питања за која се у току израде утврди да захтевају одговарајућу обраду.

10. Извештај о стратешкој процени, као документ којим се приказује поступак израде Стратешке процене, резултати до којих се дошло и начин интегрисања у поступак припреме Просторног плана, садржи:

- полазне основе Стратешке процене: обухват, предмет и циљеви Просторног плана, захтеви заштите животне средине из релевантних планских и других докумената;
- опште и посебне циљеве Стратешке процене и индикаторе;
- процену могућих утицаја на животну средину: приказ стања животне средине на подручју Просторног плана; варијанте развоја планског подручја, укључујући сценарио нултог развоја и варијанте развоја и заштите планског подручја повољне са аспекта заштите животне средине; процену утицаја варијантних решења на животну средину; опис мера за спречавање и ограничавање негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину; поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег; процену утицаја планских решења на животну средину, опис мера за спречавање и ограничавање негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину; начин на који су при процени узети у обзир елементи животне средине и карактеристике утицаја;
- смернице за израду стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима;
- програм праћења стања животне средине у току спровођења Просторног плана;
- приказ коришћене методологије;
- приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор Просторног плана са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у Просторни план;

- учешће заинтересованих страна у поступку израде и разматрања Извештаја о стратешкој процени;
- закључке до којих се дошло током израде Извештаја о стратешкој процени;
- извод из Стратешке процене (закључак–нетехнички резиме).

11. Носилац израде Стратешке процене је Агенција за просторно планирање и урбанизам Републике Србије у координацији са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад.

12. Рок за израду Стратешке процене је 6 (шест) месеци од дана достављања Обрађивачу плана адекватних катастарско-топографских планова, података и документације који су од значаја за израду плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја, неопходних услова од овлашћених органа, организација и предузећа који су од значаја за израду Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја, као и достављања студије заштите непокретних културних добара за обухват Просторног плана, уколико надлежни завод за заштиту споменика културе у поступку доношења одлуке о изради Просторног плана достави мишљење да је студију неопходно изградити.

Стручни тим за израду Стратешке процене биће састављен од стручњака одговарајућег профила. Стратешка процена ће се обавити у складу са европским и међународним принципима теорије и добре праксе у изради стратешке процене утицаја на животну средину за исту врсту планских докумената.

13. Учешће заинтересованих органа и организација у разматрању Извештаја о стратешкој процени обезбеђује се достављањем Извештаја о стратешкој процени на мишљење.

Учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени обезбеђује се у оквиру јавног увида у Нацрт Просторног плана, у јединицама локалних самоуправа које су у обухвату Просторног плана.

14. Средства за израду Стратешке процене обезбеђује Аутономна Покрајина Војводине – Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине.

15. Одлука о изради Стратешке процене је саставни део Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана.

16. Ова одлука се објављује у „Службеном листу Аутономне покрајине Војводине”.

17. Ова одлука ступа на снагу даном ступања на снагу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана.

Број: 726/2024-02

Датум: 28.5.2025. године

Агенција за просторно планирање и урбанизам Републике Србије

Привремени директор

мр Ђорђе Милић